

A-18679

NSVL
MERELAEVASTIKU MINISTEERIUM

NSV LIIDU MERELAEVASTIKU
LAEVATEENISTUSE
MÄÄRUSTIK

Eesti Riikliku Merelaevanduse kirjastus
TALLINN, 1950.

MINISTRIKUMI

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8827

ARHIIVKOGU

1919

1919

Merelaevastiku Ministri KÄSKKIRI

Moskva

Nr. 198

23. aprillil 1949. a.

„NSV Liidu merelaevastiku laevateenistuse määrustiku” kehtimapaneku kohta.

1. Panna kehtima minu poolt 5. märtsil 1949. a. kinnitatud „NSV Liidu merelaevastiku laevateenistuse määrustik.”

2. Ära muuta NSV Liidu Merelaevastiku Rahvakomissari 5. augusti 1941. a. käskkirjaga Nr. 278 kinnitatud „NSV Liidu merelaevastiku laevateenistuse määrustik.”

3. Kogu isiklikul koosseisul lühima ajaga ära õppida „NSV Liidu merelaevastiku laevateenistuse määrustik.”

4. Kõigil laevakapteneil organiseerida laevateenistus rangelt kooskõlas „NSV Liidu merelaevastiku laevateenistuse määrustikuga.”

MERELAEVASTIKU MINISTER
N. NOVIKOV

Kinnitan.
Merelaevastiku Minister
N. NOVIKOV

märtsil 1949. a.

NSVL Merelaevastiku Laevateenistuse

M Ä Ä R U S T I K

I p e a t ü k k .

1. Käesolev määrustik määrab teenistuse korralduse NSVL merelaevastiku laevadel.
2. Laevameeskonna iga liige on kohustatud:
 - a) tundma käesolevat määrustikku ja seda täpselt täitma;
 - b) olema distsiplineeritud, viivitamata ja täpselt täitma oma ülemate käske ja korraldusi;
 - c) hästi tundma oma tööd ja ennast selles pidevalt täiendama;
 - d) tundma „Merelaevastiku laevade tehnilise eksploatatsiooni määrusi“;
 - e) kõrvalekaldumatult silmas pidama merelaevastikku puutuvaid seadusi, korraldusi ja määrusi;
 - f) igati kaitsma ja hoolitsema reisijate eest;
 - g) hoidma riiklikku omandit, laeva, sadama-seadeldisi, varustust, materjale, laadungit ja

muid väärtusi, mis on usaldatud mere-
laevastikule ning kõigiti säästma riiklikke
vahendeid;

- h) täitma ja ületama tootmisnorme ning laeva
tööplaani;
- i) rangelt hoidma riiklikku saladust;
- j) kaitsma Nõukogude Liidu prestiiži, nõu-
kogude meremehe au ja väärikust;
- k) olema alati valmis asuma oma Kodumaa,
Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu
kaitsele.

3. Käesoleva määrustiku rikkumine laevamees-
konna liikmete poolt toob kaasa rikkujale väärteo
puhul distsiplinaar karistuse, aga kriminaalselt
karistatava teo puhul kohtualla andmise.

Peale distsiplinaar- või kriminaalvastutuse
kannavad laevameeskonna süüdi olevad liikmed
seaduses ettenähtud korras materiaalselt vastutust
nende poolt laevale, laadungile või merelaevastiku
muule varale tekitatud kahju eest.

4. Laeva juhivad kapten, kes vastutab laeva ja
meeskonna seisukorra eest. Kaptenile allub laeva
kogu isiklik koosseis. Laeva kaptenil lasub laeva
valitsemine, laeva juhtimine, aga samuti ka
kõikide vajalikkude abinõude rakendamine ohu-
tuks meresõiduks ja korra säilitamiseks laevas.

5. Kõigil laevameeskonna liikmeil ja reisijail
tuleb vastuvaidlematult täita kapteni kõiki
korraldusi.

6. Laevameeskonna liikmeid määratakse ametisse ainult kapteni nõusolekul, kusjuures masinameeskonna liikmete suhtes on peale selle veel tarvilik esimese mehaaniku nõusolek.

7. Kapteni distsiplinaarvõim määratakse „Merelaevastiku tööliste ja teenistujate distsiplinaar-määrustikuga.”

8. Laevameeskonna töölevõtmise ja vallandamise kord, töötingimused laevades ja laevameeskonna ametialased õigused ja kohused määratakse:

- a) kehtiva tööseadusandlusega;
- b) „NSV Liidu kaubandusliku meresõidu koodiksiga”;
- c) „Merelaevastiku laevade tehnilise eksploatatsiooni määrustega”;
- d) käesoleva määrustikuga;
- e) sisekorra- eeskirjadega;
- f) kollektiivlepinguga;
- g) NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 3. juulist 1948. a. „Merelaevastiku ministerriumi juhtivale koosseisule personaalnimetuste ja uute eraldusmärkide tarvituselevõtmisest”.

9. Avraaltöödest võtab kapteni käsul osa kogu laevameeskond ja kõik laeval viibivad isikud.

Õppe häiretest ja harjutustest võtab osa kogu laevameeskond. Laeval viibivaid reisijaid võidakse kapteni äranägemisel tõmmata kaasa õppe häiretest osa võtma.

Sadamais seistes võib kapten omal äranägemisel määrata iga laevameeskonna liiget laeva vahiteenistusse.

10. Laevameeskonna iga liige, kes märkab laeva, laeval viibivaid inimesi, vara või laadungit ähvardavat hädaohtu, on kohustatud viibimata tarvitusele võtma abinõusid selle vältimiseks ning juhtunust kiiresti ette kandma vahitüürimehele või vahimehaanikule.

11. Kõik laevameeskonna liikmed laevas, aga samuti ka ameti asjus maal viibides, on teenistusekohuste täitmisel.

12. Teenistusekohuste täitmisel juhtkonna suhtlemine omavahel ja alluvatega peab olema rangelt ametlik. Jämedus ja liigsõbralikkus suhtlemisel meeskonnaliikmetega pole lubatud.

13. Vanema isiku pöördumisel alluva poole peab viimane võtma „valvel” seisuga ja käsklust kuulama püsti, selle järel saadud käskluse kordama ja selle täitmisele asuma.

„Valvel” seisuga ei võeta korralduste andmisel roolimehele, ankru allalaskmisel ja tõstmisel, sildumisel ja muil juhtudel, kui töö-olukord seda ei luba.

14. Juhtivasse koosseisu kuuluva isiku poolt seatud vormis antud iga käskluse peab käskluse saaja viibimata valjusti ja sõnasõnalt kordama. Käskluse andja peab käskluse kordamise tähelepanelikult ära kuulama.

Käskluse saaja on kohustatud käskluse täitmisest teatama ülemale, kes selle andis.

Meeskonnaliige, kes mingisuguseil põhjusil ei saanud käsklust täpselt täita, peab sellest käskluse andjale ette kandma.

Saades teiselt ülemalt uue käskluse, mis segab esimese täitmist, peab meeskonnaliige sellest teise käskluse andjale ette kandma ja talitama siis, nagu teda pärast seda kästakse.

15. Eriti tähtsate korralduste või ettekannete edasiandmisel tuleb edasiandjal kindlaks teha, kas nad on saadud.

16. Laevameeskond peab alati olema korralikult ja puhtalt ettenähtud vormi riidetatud.

17. Erariietuse kandmine maal on lubatud sikuile, kes ei viibi teenistusekohuste täitmisel.

18. Vormi- ja tööriietuse õige ja korraliku kandmise poolest peab laeva juhtkond olema eesküjaks laevameeskonna liikmeile ja viimastelt sedasama nõudma.

19. Meeskonnaliikmete maale lubamise ja selle järjekorra määrab kapten.

20. Iga meeskonnaliige, kellel on oma vahetult ülemalt maalemineku luba, peab laevast lahkumisest ja tagasitulekust vahitüürimehele ette kandma.

21. Meeskonnaliikmete maale lubamisel laeva kinnises sadamas seistes, peab laeva jääma niipalju meeskonda, et oleks tagatud laeva julge-

olek ja ekspluateerimine, kuid vähemalt kolmandik meeskonda, laeva seistes lahtisel reidil, vähemalt kaks kolmandikku.

22. Laeva väljasõidu päeval peab kogu meeskond olema laevas kapteni poolt määratud ajaks.

23. Kõik laeva dokumendid, kassa ja laeva pitsat, aga samuti ka meremeeste passid tulevad hoida kapteni käes.

24. Reisijate välispasse hoiab kapteni määramisel üks tüürimeestest.

25. Laevameeskonna liikmeil pole lubatud:

a) kapteni loata oma ametiruumes vastu võtta või vedada kedagi reisijaist või oma perekonnaliikmeid;

b) vedada ükskõik milliseid isiklikke kaupu või saadetisi laadungi ehk pagasi ruumes või tekil.

26. Laevameeskonna liikmeil on keelatud võtta endale igasuguste kõrvaliste ülesannete täitmist, nii laeva seistes, kui ka sõidu ajal.

II p e a t ü k k.

NSVL riigilipust, vimplitest, pidustustest ja tervitustest.

27. NSVL riigilipp, heisatud laeval seatud kohta, on lipp, mis määrab antud laeva kuuluvuse Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidule.

28. NSVL riigilipu kaitsmine ja tema väärkuse säilitamine on laevameeskonna iga liikme aukohus.

29. NSVL riigilipp tuleb ettevaatlikult ja korralikult hoida ning ta peab alati olema heas korras.

30. NSVL riigilipp heisatakse Merelaevastiku ministeeriumi kõikidel laevadel lipuvardasse või kahvlile.

31. NSVL riigilipp heisatakse nii sõidul kui seistes iga päeva kell 8 hommikul ja langetatakse päikese loojangul.

Polaarmeredel tuleb riigilipp talvel heisata ta nähtavuse välteks, kestva päeva puhul aga kella 8 kuni 20.

32. NSVL riigilipp heisatakse enne seatud aega (enne kella 8), samuti teda ei langetata päikese loojangul, tingimusel et ta on nähtav, järgmistel juhtudel:

a) laeva sadamasse sisse- või väljasõidul;

b) kohtumisel merel NSVL lipu all sõitvate sõja- ja kaubalaevadega, kuni nende möödumiseni.

33. NSVL riigilipp heisatakse vöörtengi, tähistades NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi Esimehe, NSVL Ministrite Nõukogu Esimehe, NSVL Ministrite Nõukogu Esimehe asetäitjate või NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete ametlikku viibimist laeval.

Riigilipp heisatakse ülaltähendatud isikute laevale saabumisel ja jäetakse üles kogu nende laeval viibimise ajaks kui neilt ei saada teistsugust korraldust.

34. Merelaevastiku ministri lipp heisatakse vöörtengi ministri laevale astumise hetkel ja jäetakse üles kogu tema laeval viibimise ajaks.

35. NSVL sõjalaevadega kohtumisel on merelaevastiku laevad kohustatud neid tervitama riigilipu ühekordse langetamisega ja heiskamisega.

36. Merelaevastiku laev, millel viibib NSVL Valitsuse esindaja § 33-ndas loetletud isikute hulgast, kohtudes NSVL sõjalaevaga, vastab sõjalaeva saluudile riigilipu ühekordse langetamisega ja heiskamisega.

37. NSVL kauba- ja töönduslaevad, kohtudes merel, tervitavad üksteist möödumisel riigilipu ühekordse langetamisega ja heiskamisega.

38. Kohtudes merel NSV Liiduga diplomaatlikes suhetes oleva riigi sõjalaevaga, või möödudes niisugusest ankrus või kai ääres seisvast sõjalaevast, NSVL laev saluteerib talle riigilipu ühekordse langetamisega ja heiskamisega.

Kohtudes NSV Liiduga diplomaatlikke suhteid mitte omava riigi sõjalaevaga, saluteeritakse lipuga selle riigi territoriaalvetes viibimise puhul ainult.

39. NSVL riigilipu ja ametiisikute lippude heiskamine toimub igal juhul lahtiselt.

NSVL riigilipu heiskamine ja langetamine tavalistel päevadel toimub vahitüürimehe käsul.

Lipu heiskamise (langetamise) momendil vahitüürimehe käsklusel „valvel, lipp heisata (langetada)” võtavad kõik vahiteenistusest vabad meeskonnaliikmed parda ääres näoga laeva poole „valvel” seisaku, kuni vahitüürimehe käskluseni „vabalt”.

Lipu ja vimpli heiskamise (langetamise) momendil vahitüürimehe käsklusel „lipp ja vimpli heisata (langetada)” lipu ja vimpli fallidel seisjad heiskavad (langetavad) aeglaselt lipu ja vimpli, arvestades sellega, et mõlemad jõuaksid üheaegselt kohale. Kogu isiklik koosseis jääb „valvel” seisu kuni vahitüürimehe käskluseni „vabalt”, mis antakse lipu ja vimpli heiskamise (langetamise) lõpul.

40. Eriti pidulikel päevil ja revolutsioonipühil toimub NSVL riigilipu pidulik heiskamine (langetamine).

Lipu piduliku heiskamise (langetamise) kord määratakse järgmiselt:

- a) viis minutit enne lipu heiskamist (langetamist) vahitüürimehe käsklusel sillalt kõik vahiteenistusest vabad meeskonnaliikmed kutsutakse ülemisele tekile ja rivistatakse

määratud kohale, millest kantakse ette kaptenile;

- b) üks minut enne lipu heiskamist (langetamist) vahitüürimehe käsitusel „Lipule ja vimplile valvel”, selleks määratud meeskonnaliikmed asuvad lipu ja vimpli fallidele ja kogu tekil asuv meeskond võtab parda ääres näoga laeva poole „valvel” seisaku; juhtkond tõstab parema käe peakatte juurde.

41. Sadamatesse sisse- ja väljasõidul ning sadamais seistes heisatakse laevadel, peale NSVL riigilipu, groottengi Merelaevastiku ministeeriumi vimpel.

Väikestel mastideta laevadel heisatakse Mere-laevastiku ministeeriumi vimpel güüsivardasse.

42. Üleliidulistel ja kohalikel pühadel sadamais seistes kaunistatakse NSVL laevad Rahvusvahelise signaalkoodi lippudega, mis tõmmatakse võortäävist üle mastitippude hekini. Laevadel, mida sel viisil tehnilistel põhjustel pole võimalik kaunistada, lubatakse sellest kõrvale kalduda, kuid alati säilitada kaunistamine võortäävist fokkmasti tipuni või piirduda tengilippude heiskamisega.

Lippudega kaunistamisel tuleb nende värve vahelduvalt sobitada.

43. Välissadamas seistes heisatakse fokkmasti (kus see on kombeks) sadama riigi rahvuslipp

üheaegselt NSVL riigilipu ja Merelaevastiku ministeeriumi vimpli heiskamisega ning langefaktakse koos nendega.

Seisusadama riigi rahvuspühadel heisatakse selle riigi rahvuslipp grootmasti tippu ja kaunistatakse laev lippudega sadama kommete kohaselt, iga kord eelnevalt NSVL konsuliga kokku leppides. Merelaevastiku ministeeriumi vimplit sel juhul ei heisata.

44. Kaunistamiseks ei tule kasutada:

- a) NSVL riigi- ja sõja-mereväe lippe;
- b) abi- ja hüdrograafialaevade ahtrilippe;
- c) ametiisikute lippe;
- d) välismaa rahvus- ja sõjaväelippe ning välismaa ametiisikute lippe;
- e) Punase Risti ja Punase Poolkuu lippe.

Kaunistamine välissadamais nõukogude pühade puhul kooskõlastatakse NSVL konsuliga.

45. Revolutsioonipühadel heiskavad sõidus laevad peale ahtrilipu tengidele riigilipu ja Merelaevastiku ministeeriumi vimpli. Lippudega kaunistamine sõidu ajal pole lubatud.

46. Kaunistuslippude heiskamine ja langetamine toimub üheaegselt ahtrilipu heiskamise ja langetamisega.

47. Leinapäevil NSVL riigilipud on poolvardas.

48. Laeva sissesõidul sadamasse valgel ajal heisatakse postilipp võörtengi või fokkmasti raa

nukka ja jäetakse üles pimedani. Väljumise päeval heisatakse postilipp kell 8 ja langetatakse laeva väljumisel sadamast.

49. Laeva etteteatamata külastamisel Valitsuse liikmete, Merelaevastiku ministri, tema asetäitjate, peavalitsuste juhatajate ja laevanduse ülema poolt, vahimees, pärast isiku kindlakstegemist, tervitab teda trepi juures ja kutsub välja vahitüürimehe, kandes saabunust ette.

Vahitüürimees raporteerib saabunule oma vahist ja saadab ta kapteni juurde, kandes viimasele saabunust ette.

Kui eeltähendatud isikute tulekust on ette teada saadud, võtab kapten neid isiklikult trepi juures vastu, tervitab ja esitab rapordi laeva seisukorrast.

Neil juhtudel annab vahitüürimees käskluse „valvel” sel momendil, kui eeltähendatud isikud astusid paraadtrepil (maabumislaua) alumisele astmele.

Kapteni raportis tähendatakse laeva nimi, misugune reis on teostatud või teostamisel, palju on laevameeskonna liikmeid, kapteni perekonnanimi.

Märkus: Välisriikide esindajaile (kellele antud riigi NSVL diplomaatiliste esindajate teatel võimaldatakse vastuvõtt) kapten raporti ei esita.

50. Valitsuse liikmete ametlikust laevale tulekust teate saamise võidakse töö üksikutel

juhtudel katkestada ja ettenähtud vormi riietatud laevameeskonna liikmed rivistatakse määratud ajaks vastuvõtuks. Vahitüürimehe käsklusel isiklik koosseis võtab „valvel” seisaku, kuna kõik juhtkonnaliikmed tõstavad parema käe peakatte juurde.

Tervitusele laeva isiklik koosseis vastab „tervist” ja läheb kapteni loal laiali, kui ei tule muud korraldust.

51. Kapteni või vanemasse juhtkonda kuuluvate isikute ilmumise või tervituse puhul, nii tekil kui ka ühiskajutis või teistes ruumides, meeskonnaliikmed peavad püsti tõusma ja seistes vastama tervitustele ja esitatavatele küsimustele.

III p e a t ü k k

J U H T K O N D.

Üldeeskirjad.

52. Laeva juhtkond jaguneb vanemaks, keskmiseks ja nooremaks. Vanemasse juhtkonda kuuluvad: kapten, vanem tüürimees, kapteni abi poliitilisel alal, peamehaanik, vanem mehaanik, vanem insener ja vanem laeva arst.

Keskmisses: ülejäänud tüürimehed, nooremad mehaanikud, laeva radiojaama ülem, vanem raadiotelegrafist ja arst.

Nooremasse: raadiooperaatorid, raadiometrist, navigatsiooni elektrik, pootsman, vanem masinist, vanem motorist ja arveametnikud.

53. Juhtkond peab oma ülalpidamisega olema eeskujuks kõikidele teistele meeskonnaliikmetele, kindlalt hoidma laevas distsipliini, eeskujulikult tundma oma eriala, pidevalt tõstma oma teadmisi ja laialdaselt edasi andma oma kogemusi alluvaile.

54. Juhtkond peab olema nõudlik alluvate suhtes, kuid samal ajal hoolitsema nende eest ja kasvatama neis patriotismi ning ustavusetunnet kodumaa vastu.

55. Kõik juhtkonda kuuluvad isikud, kes juhivad üksikuid tööalasid, täidavad oma kohustusi kapteni kui laeva töö eest tervikuna vastutava isiku otsesel juhtimisel ja järelevalvel.

Tüürimehed töötavad vanema tüürimehe vahetl juhtimisel, kõik mehaanikud aga vanema mehaaniku juhtimisel.

56. Tüürimehed, laevamehaanikud, laeva radiojaamade ülemad ja raadiooperaatorid peavad merel merevahte, seisu ajal aga öö-päeva vahte vastavalt plaanile.

Kui laevas on üle kolme tüürimehe, siis vanem tüürimees seisu ajal öö-päevast vahti ei pea.

Kui laevas on üle kolme mehaaniku, siis vanem mehaanik vahti ei pea.

Kohaliku sõidu laevades, samuti ka sadama- ja abilaevades kapten ja vanem mehaanik peavad vahti sõidu ja seisu ajal.

Peale vahiteenistuse kõik juhtkonna liikmed täidavad sisekorramääruseis ettenähtud kohustusi, vastutades neile usaldatud ala töö ja seisukorra eest.

57. Kogu navigatsiooni-ala koosseis peab kindlalt tundma signaliseerimise määrusi Rahvusvahelise signaalkoodi järgi, käsisemaforiga ja valguse sidevahenditega. Signalisatsiooni harjutused peavad toimuma käsilolevaid töid kahjustamata ja oma või teiste laevade sõitu segamata.

58. Ametialaste ümberpaigutuste, samuti ka puhkusele mineku puhul iga juhtkonda kuuluv isik annab üle ja uuesti määratu võtab vastu toimikud ja üleandjale alluva vara ning varustuse kummagi poolt allakirjutatud akti järgi. Aktid antakse ettekande esitamisel kaptenile üle.

59. Iga ülem on kohustatud:

- a) üksikasjaliselt tundma tema juhtimisele usaldatud isiklikku koosseisu, samuti ka tema korraldusse kuuluva materiaalosa ja mehhanismide olukorda, oma laeva ehitust, tuletõrje- ja päästeseadeldisi ja -varustust, tarvitusele võtma abinõusid laeva õigeaegseks varustamiseks eelseisva reisi jaoks kõigi varustuse liikidega, selle hoolikaks hoidmiseks ja kulutamiseks;

- b) juhtima oma alluvate tööd ja väljaõpet;
- c) juhtima oma alluvaid avraaltööde ja häirete puhul;
- d) nõudma alluvailt käskkirjade, määrustike ja määruste täpset ja teadlikku täitmist;
- e) kasvatama alluvais mehisust, initsiatiivi, visadust, huvi tehnika vastu;
- f) andma lühidaid ja täpseid korraldusi.

60. Laevale uute meeskonnaliikmete määramisel peavad vastavad ülemad tutvustama neid tööga ja kohustustega, „Tehnilise eksploatatsiooni määrustega”, instruksioonidega, ohutustehnika määrustega, häirete kavaga, sisekorramäärustega, samuti ka käesoleva määrustikuga ning „Merelaevastiku tööliste ja teenistujate distsiplinaarmäärustikuga.”

K a p t e n.

61. Kapten on laevas tööde täisvõimuline juhtaja ja korraldaja, Nõukogude Sotsialistliku Riigi usaldusmees, kellele on täielikult usaldatud laev, inimelud ja ainuisikuline juhtimine.

Kapten on kogu laevameeskonna otseseks ülemaks.

62. Kapteni ülesandeks on laeva majandamine, laeva juhtimine, kõigi vajalike abinõude tarvitusele võtmine ohutuks meresõiduks ja korra säilitamiseks laevas.

63. Kapten on kohustatud hoolitsema NSV Liidu lipu väärikuse ja riigi huvide kõrgelhoidmise eest, kooskõlastades oma tegevuse maksvate seadustega, rahvusvaheliste kommetega ja Nõukogude Liidu poolt ratifitseeritud rahvusvaheliste kokkulepetega.

64. Kapten vastutab:

- a) laeva ja laeva vara alalhoiu eest;
- b) transporditavate laadungite eest;
- c) laeva õige tehnilise ekspuaterimise eest;
- d) laevameeskonna õigeaegse ja igakülgse ettevalmistamise eest võitluseks laeva eluea pikendamise, inimeste ja varade päästmise eest;
- e) tootmisplaanide ja muude ülesannete täitmise eest, laeva tehniliste vahendite õige ärakasutamise eest;
- f) isikliku koosseisu ettevalmistamise ja õige ärakasutamise eest;
- g) ohutustehnika reeglite silmaspidamise eest laevas;
- h) isikliku koosseisu poliitilis-moraalse seisukorra, töödistsipliini olukorra ja riikliku saladuse hoidmise eest;
- i) reisijate, pagasi ja laadungite vedamise määruseist kinnipidamise eest.

65. Laeva kapten allub vahetult laevanduse (või kuuluvusel sadama jms.) ülemale.

Laevanduse kõik korraldused antakse laevas ainult kaptenile, kes ka vastutab nende täitmise eest.

66. Kaptenil on õigus laevanduse kaadriosakonna kaudu meeskonnaliikmeid tööle võtta ja vallandada.

Meeskonnaliikmete tööle võtmine ja vallandamine vormistatakse laeva käskkirjaga.

Kapten ei tohi lubada meeskonna vahelduvust ja peab tarvitusele võtma kõik abinõud sama meeskonna kindlustamiseks.

67. „Merelaevastiku tööliste ja teenistujate distsiplinaarmäärustikule” vastavalt on kapten kohustatud määrama distsiplinaarkaristusi distsipliini rikkujatele ja ergutusi meeskonnaliikmeile kõrgete töönäitajate ja eeskujuliku distsipliini eest.

68. Kui mõne laevas viibiva isiku ülalpidamine ohustab laeva, inimeste, varade või laadungi julgeolekut, on kaptenil õigus neid isikuid eraldi ruumi isoleerida, koostades juhtunu kohta akti ja andes nad nõukogude sadamasse saabumisel üle sadama võimudele.

69. Kapten on kohustatud:

- a) tundma temale alluvat isiklikku koosseisu ja päev-päevalt juhatama selle tööd;
- b) juhtima laevas sotsialistlikku võistlust ja isikliku koosseisu kvalifikatsiooni tõstmist;

- c) süstemaatiliselt kontrollima tulekaitse, pääs-
te ja materiaalsete vahendite seisukorda;
- d) tundma NSV Liidu seadusi kaubandusliku
meresõidu ja meretranspordi töökorralduse
kohta, NSV Liidu poolt sõlmitud rahvusva-
helisi merekonventsioone, „Merelaevastiku
laevade tehnilise ekspluateerimise määrusi”;
- e) kontrollima ja oma allkirjaga ning laeva
pitsatiga õigeks tunnistama temale alluvate
isikute poolt nende ametisse määramisel,
ümberpaigutamisel või vallandamisel koos-
tatud üleandmise- vastuvõtmise akte;
- f) hoolitsema selle eest, et meeskonnale oleks
kindlustatud kogu ettenähtud varustus;
- g) kinnitama vanema tüürimehe poolt koosta-
tud laeva häirekavad ja määrama häirete
treeningõppused;
- h) hoolitsema isikliku koosseisu tervise ja
töökaitse ning laeva sanitaarse heaolu eest;
- i) teostama järelevalvet laadungi paigutamisel
ja ladumisel ruumides sadamaga kooskõ-
lastatud laadimisplaani järgi, tagades igal
juhul laeva merekõlvulisuse;
- k) valvama selle järele, et laevas avastatud
kõik tehnilised puudused viivitamatult kõr-
valdataks;
- l) süstemaatiliselt kontrollima tulekaitse- ja
päästevahendite ning muu varustuse ots-
tarbekohast hoidmist;

- m) kontrollima laeva-, masina- ja raadio- jaama-päevaraamatute õiget pidamist;
- n) kinnitama iga öö-päeva kohta projekteeritud tööde plaani vanema tüürimehe ja vanema mehaaniku ettekandel;
- o) kontrollima laeva kassa seisu, alla kirjutama rahadokumente ja finantsaruandeid;
- p) kontrollima toiduainete, toiduainete puutumata tagavarade ja avarii materjalide varusid, võtma tarvitusele viivitamata abinõusid puuduste kõrvaldamiseks.

70. Maale minnes kapten on kohustatud jätma vanemale või vahitüürimehele suulise, aga kui ta seda tarvilikuks peab, kirjaliku korralduse tema äraolekul teha tulevate tööde ja laeva julgeolekut kindlustavate abinõude kohta, samuti teatama oma asukoha maal.

71. Tuleohtliku või lõhkeainete laadungiga laevast kapten võib lahkuda erandjuhtudel, laeva ainult vanema tüürimehe hoolde jättes.

72. Bagermeister võib bagerilt lahkuda ainult tööde teostaja loal.

73. Abiteenistuse ja sadama laevastiku laevade kaptenid võivad laevadelt lahkuda sadama ülema poolt määratud korra kohaselt.

74. Saabudes välissadamasse, kus on NSVL konsul või konsulaaresindaja, on kapten kohustatud ilmuma konsulaati viibimata, igal juhul aga hiljemalt 24 tunni jooksul arvates laeva saabumisest.

Saabudes välissadamasse, kus pole konsulit ega tema asetäitjat, on kapten kohustatud teatama lähimasse konsulaati NSVL Konsulaar-määrustiku p. 97. ettenähtud andmed.

75. Kui välissadamasse tulek on sunnitud ise-loomuga, pole seotud kaubanduslike operatsioonidega ja peatus sadamas kestab alla 24 tunni, on kapten kohustatud esitama konsulile (kui teda seal on) kirjaliku seletuse tuleku põhjuste kohta. Kui aga peatus kestab üle 24 tunni, talitab kapten käesoleva määrustiku paragrahv 74. kohaselt.

76. Välisvetes viibides on kapten kohustatud kõigist juhtumeist laevaga ja selle meeskonnaga konsulile ette kandma.

77. Nõukogude või välissadamas viibides on kapten kohustatud silmas pidama kõiki laevasõitu puutuvaid kohalikke määrusi (sadama, tolli, sanitaar jt.).

78. Laeva saabudes nõukogude või välissadama-
masse on kapten kohustatud tarvitusele võtma vastavaid abinõusid selleks, et kellelgi laevas viibivaist isikuist poleks läbikäimist maaga enne vastava loa saamist.

79. Kui välissadamaist saabuval laeval leidub passideta või viseerimata passidega reisijaid, on kapten kohustatud tarvitusele võtma abinõud selleks, et nad ei maabuks, vaid antaks üle sadamavõimudele.

80. Konsuli kõik korraldused, kaasaarvatud korraldused laeva kinnipidamiseks välissadamas või sealt lahkumiseks, on kaptenile kohustavad.

81. Sõja korral mõne välisriigi ja NSVL vahel on kapten kohustatud tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud laeva, sellel asuvate inimeste, laadungi, vara ja laeva dokumentide anastamise vältimiseks vaenlase poolt.

82. Iga sünni- ja surmajuhtumi kohta laevas on kapten kohustatud koostama tema ja kahe tunnistaja poolt allakirjutatud akti. Peale selle on kapten kohustatud tõestama laevas asuva isiku testamendi ja võtma selle hoiule.

83. Reisi lõppedes on kapten kohustatud esitama laevanduse ülemale kirjaliku ettekande ettenähtud vormis.

84. Laeva vastuvõtmisel ja üleandmisel on kapten kohustatud:

- a) vastu võtma või üle andma laeva kere, varustuse, seadeldised, mehhanismid ja laeva vara; vastu võtma kõik laeva dokumentid, joonised ja raamatud nimekirja järgi, aga rahasummad kassaraamatu järgi; fikseerima rahasummade ja laeva vara ülejäägid ja puudujäägid vastava aktiga;
- b) üksikasjaliselt tutvuma laeva seisukorraga kõigis osades ja kontrollima nende vastavust laeva dokumentides näidatud andmeile;
- c) tutvuma laeva isikliku koosseisuga;

- d) laeva üle vaatama koos laeva üleandva kapteniga vanema tüürimehe ja vanema mehaaniku saatel, saama vajalikke seletusi ja andmeid;
- e) veendumata katsete varal laeva seadeldiste ja navigatsiooni-aparaatide korrasolekus, proovima ankrupeli, ankruseadeldist, pääste- ja vee väljajuhtimise vahendeid;
- f) nõudma ülevõetava laeva tüürimeestelt ja mehaanikutelt kirjaliku ettekande igaühele neist usaldatud majandusliku tegevuse ja varade seisukorra kohta;
- g) vastuvõtmise lõpetamisel saatma laevandusele akti üleandva ja vastuvõtva kapteni ning laevanduse esindaja (nõukogude sadamais) allkirjadega, samuti ka vanema mehaaniku ettekande masina seisukorra kohta;
- h) rutulisel üleandmisel ja aja puudusel laeva vara üksikasjaliseks kontrollimiseks, tuleb aktis tähendada, missuguseid laeva osi või varasid ei kontrollitud ning need tulevad kontrollida hiljem tüürimeestega, mille kohta tuleb samuti koostada akt;
- i) vast ehitatud laeva vastu võtma vastavalt „Merelaevastiku laevade tehnilise eksploatatsiooni määrustele”, võttes juhiseks laeva ehitamise lepingu, spetsifikatsiooni, vastuvõtukomisjoni materjalid ja Mereregistri dokumendid.

85. Komando üleandmise-vastuvõtmise fakt fikseeritakse laeva päevaraamatus kellaaja ja kuupäeva märkimisega ja kirjutatakse alla üleandva ja vastuvõtva kapteni poolt.

Komando ülevõtmine avaldatakse laeva käskkirjas.

86. Enne laadimist kapten kinnitab laadimiseplaani.

87. Kaptenil on õigus keelduda vastuvõtmast üksikuid laadungi liike, kui nende vedu on vastuolus maksvate kaubaveo-eeskirjadega või ähvardab laeva ohutut sõitu.

88. Kapten peab nõudma, et agendid kõigis välissadamais koostaksid reisijate nimekirjad (reisijate pealevõtmise puhul), konossamendid ja manifestid ning toimetaksid need aegsasti enne laeva ärasõitu tema kätte.

89. Kapten määrab aegsasti vanemale mehaanikule ja vanemale tüürimehele kellaaja, milliseks tuleb seada peamasin töövalmis ja laev tervikuna sõiduvalmis.

90. 15 minutit enne väljasõiduks määratud kellaega kapten võtab vanemalt tüürimehelt ja vanemalt mehaanikult vastu ettekanded laeva valmisoleku kohta. Ettekanded peavad sisaldama andmeid:

- a) laeva valmisoleku kohta teki ja masina poolest;
- b) kogu isikliku koosseisu pardal oleku kohta;

c) varustuse, toiduainete, vee ja kütteaine piisavuse kohta reisuks.

91. Meeskonnaliikme mitteilmumisel laeva ärasõiduks määratud ajaks, kapten teatab sellest viibimata NSVL sadamais võimudele, välismaal aga NSVL konsulile, teatades antud isiku nime, perekonnanime, ameti ja laevalt lahkumise aja, ning samal ajal omalt poolt võtab tarvitusele kõik võimalikud abinõud hilinenud meeskonnaliikme laevale toimetamiseks kõigi kättesaadavate vahenditega.

92. Kapten kindlustab laeva õigeaegse varustamise heakvaliteedilise mageda veega ja toiduainetega, arvestades seejuures võimalikke takistusi sõidul, hoolitseb selle eest, et laevas oleks toiduainete puutumatu tagavara vastavalt kehtivatele määrustele.

93. Kapten peab õigeaegselt saama laevale vajaliku kütteaine ja materjalid, arvestades võimalikke takistusi merel, ja kontrollib isiklikult või oma tüürimeeste ja mehaanikute kaudu laevale toimetatud kütteaine ja materjalide hulka ja kvaliteeti.

94. Kapten jälgib tagavarade ja materjalide kokkuhoidlikku kulutamist, nende säilitamist, õiget arvestamist ja laeva aruandlust nende kohta.

95. Kapten peab reisijaid vastu võtma reisijate-

tunnistuses määratud normi mitte ületaval määral.

96. Sadama-ülema nõudmisel on kapten kohustatud andma oma laeva, meeskonna ja laeva vahendid tulekahju kustutamiseks, sadamas või merel juhtunud õnnetuste puhul abiandmiseks.

97. Kapten on kohustatud hoolitsema laevas meresõiduteadete õigeaegse kättesaamise eest, samuti ka valvama kaartide, lootsiraamatute ja muude navigatsiooni- vahendite viivitamatu korrigeerimise üle.

98. Määrates või muutes kurssi, kapten on kohustatud sellest teatama vahitüürimehele. Kellelgi pole õigust kapteni teadmata muuta tema poolt määratud kurssi ja käiku, väljaarvatud laeva ähvardava avarii, kokkupõrke, üleparda kukkunud inimese päästmise või ootamatult ilmenenud ohu juhud.

99. Sõidul on kapten kohustatud hoolikalt arvestama laeva teed, määrama laeva asukohta kõigi võimalike vahendite ja viiside varal, nõudes sama oma tüürimeestelt.

100. Kapten on kohustatud hoolikalt jälgima meteoroloogilise olukorra kõiki muutusi, nõudes süstemaatiliselt ilmastiku prognoosi ja võttes aegsasti tarvitusele kõik vajalikud abinõud tormi puhuks.

101. Kapten on kohustatud võtma tarvitusele kõik abinõud üleparda kukkunud inimese pääst-

miseks. Ta võib lahkuda otsimise piirkonnast ainult pärast seda, kui päästmine osutub võimatuks või otsimine tagajärjetuks.

102. Kapten on kohustatud kõigi tema käsutuses olevate vahenditega abistama merel avastatud abivajavaid inimesi ja samuti iga merehädas olevat laeva.

Laeva abistamisel võtab kapten tarvitusele kõik abinõud inimeste päästmiseks, aga merehädas oleva laeva, laadungi ja vara päästmise suhtes esitab merehädas oleva laeva kaptenile allakirjutamiseks MAK-i päästelepingu ja pärast selle allakirjutamist asub päästmisele.

103. Kestval sõidul merekitsustes, kui loots on laevas, võib kapten ajutiselt jätta enda asemele sillale vanema tüürimehe.

Sadamavete, väinade, kanalite, jõgede ja muude paikade läbimisel, kus kehtivad kohalikud mere sõidu eeskirjad, on kapten kohustatud nendest eeskirjadest kinni pidama ja viibima kogu aja sillal.

Sõites kitsais paigus, ranna läheduses ja rannale ning ohtlikele paikadele lähenemisel, kui tekib kahtlus arvatud asukoha täpsuses, samuti udus ja halva nähtavuse puhul on kapten kohustatud erilised ettevaatuse abinõud tarvitusele võtma, mitte lootma oma kogemustele, vaid täielikult ärakasutama laeva navigatsiooni- ja elektrinavigatsiooni aparaadid, hoidma ankru

valmis allalaskmiseks ja alati kinni pidama põhimõttest: „loe ennast ohule lähemal”.

104. Sõidul tehtud kursside panekud, peilungid ja kõik märkmed kaardil tuleb alal hoida reisi lõpuni, avarii korral aga selle arutamiseni.

105. Kapten on kohustatud hoolitsema kõikide tüürimehe- ja navigatsioonitarbete nõuetavas seisukorras hoidmise eest vastavalt „Laeva navigatsiooni ja tüürimehe varustuse käsitamise ja hooldamise eeskirjadele”.

106. Kapten on kohustatud:

- a) toimetama arvutusi erilise hoolikusega, arvestades kõiki võimalikke kõrvalekaldu-
misi;
- b) mõõtma võimalikult sagedamini sügavust, võrreldes loodipommi poolt ülestõstetud põhja proove kaardil märgitud põhjaga;
- c) hästi uurima antud rajooni lootsiraamatuid ja kaarte, osutades erilist tähelepanu hoo-
vustele, ranna kontuuridele ja nähtavatele märkidele (ehitused, mäetipud, maaninad ja ms.);
- d) karilisele rannale lähenemisel osutama erilist tähelepanu vee värvusele, vetikate olemasolule ja võtma tarvitusele kõik ettevaatuse abinõud;
- e) ankrupaigale lähenemisel aegsasti tutvuma lootsiraamatute, kaartide ja plaanide järgi selle iseloomulike erilisustega, kontrollima

ankru valmisolekut allalaskmiseks ja ankru-
peli töökorras olekut, hoiatama mehaani-
kuid masina ettevalmistamiseks võimalikeks
manöövreiks (vanem mehaanik peab viibi-
ma masinaruumis).

107. Täis saanud laeva päevaraamatud hoitakse
üks aasta laevas ja antakse selle tähtaja möödu-
des laevandusse.

108. Kõigil teistele laevadele lähenemise
juhtudel, kui tekib kokkupõrke oht, on kapten
kohustatud vahitüürimehelt nõudma, et laeva
päevaraamatusse kantaks andmed nii oma kui ka
vastutuleva laeva kõikide manöövrite, heli- ja
valgus-signaalide kohta.

109. Pallast-tsisternide täitmine ja tühjenda-
mine ning vee ja kütteaine pumpamine ühest
tsisternist teise toimub ainult kapteni loal.

110. Süte trimmimine punkrites ühest pardast
teise toimub samuti ainult kapteni loal.

111. Kapten peab jälgima, et veeseisu mõõt-
mist pilsides ei teostataks harvemini kui kord
vahis sõidul ja kord öö-päevas seisul.

Kapten peab jälgima, et veeseisu mõõtmist
pallast-tsisternides ja kütteaine tankides ei teos-
tataks harvemini kui kord öö-päevas.

112. Kapten vastutab vaatlus- ja sideteenistuse
korraldamise eest laevas ja jälgib nende õiget
ärakasutamist.

113. Kapten on kohustatud vahitüürimehe kutsel viibimata ilmuma sillale.

114. Lootsitavas rajoonis, raskendatud ja tundmatuis navigatsiooni-tingimuis sõites on kapten kohustatud võtma lootsi, kuigi lootsimine antud rajoonis kohalike eeskirjade järgi pole kohustuslik.

115. Lootsi pardale võttes on kapten kohustatud temaga kokku leppima lootsi poolt tarvitataivate komandosõnade tähenduses, samuti tutvustama teda laeva süvisega ja juhtimise iseärasustega.

Kapten on kohustatud kindlustama lootsi ohutu laevale saabumise ja lahkumise.

Lootsile määratakse laevas ruum, samuti antakse talle söök laeva kulul.

116. Lootsi laeval viibimine ei vabasta kaptenit vastutusest laeva juhtimise eest lootsimise ajal.

117. Kasutades lootsi teeneid, on kapten kohustatud jälgima sõidu ohutust ja lootsi väärtegevuse puhul ta viivitamatult kõrvaldama lootsi kohustuste täitmiselt, teostades edasist juhtimist iseseisvalt või nõudes lootsi asendamist teisega.

118. Kasutades lootsi teeneid on kapten kohustatud tundma õppima läbitavat faarvatrit ja nõudma selle tundmaõppimist ka oma tüürimeestelt.

119. Laevade kuhjumise kohtades ankrusse keites peab kapten jälgima, et allalastud ankur ei satuks teiste laevade ankrukettidele.

120. Kõigil reidil seismise juhtudel peab kapten käskima vahitüürimehel määrata laeva asukoha kaldamärkide peilingute järgi ja perioodiliselt kontrollima peilingute muutumatust triivimise juhuks.

121. Hädasignaalide andmisel ja inimeste päästmise vajaduse puhul, samuti ka teadete saatmisel hädaohtude kohta laevasõidule on kapten kohustatud silmas pidama hädasignaalide ja laevasõidu ohtlikkuse teadete eeskirju.

122. Teise laevaga kokku põrgates on kapten kohustatud teatama selle laeva juhtkonnale oma laeva nime, kodusadama, lähte- ja sihtkoha ning saama samasugused andmed laeva kaptenilt, millega kokku põrgati. Seejuures peab kapten osutama abi kokkupõrkest kannatada saanud laevale, tema meeskonnale ja reisijatele määral, mil ta võib seda teha tõsise ohuta oma laevale, meeskonnale ja reisijatele.

123. Pärast kokkupõrget peab kapten viibimata kindlaks tegema, milles seisnevad nii tema laeva kui ka selle laeva vigastused, millega kokku põrgati.

124. Laeva hukkumisel, kuhu ka ta meeskond poleks toimetatud, säilitab kapten täielikult oma õigused ja kohustused meeskonna ja reisijate

suhtes just nagu laevaski. Kapten on sarnastel juhtudel kohustatud otsima kõiki võimalusi meeskonna ja reisijate kiireimaks toimetamiseks NSVL lähimasse sadamasse või asustatud punkti.

125. Kui kapteni arvates laeva ähvardab vältimatu hukkumine, peab kapten kasutama kõiki vahendeid reisijate päästmiseks ja pärast seda lubama laevameeskonnal laevast lahkuda. Kapten ise, lahkudes laevalt viimasena, peab enne seda tarvitusele võtma kõik temast sõltuvad abinõud laeva-, masina- ja raadiojaama-päevaraamatute, antud reisi kaartide, dokumentide, kassa, väärtesemete ja kui võimalik, siis ka hinnalise laadungi päästmiseks.

126. Reisijaid, meeskonda, laeva ja laadungit ähvardava hädaohu puhul on kaptenil õigus omal äranägemisel kokku kutsuda laeva nõukogu laeva meeskonnaliikmeist. Kuid laeva nõukogu ei piira kapteni õigusi. Kapteni otsus on lõplik isegi sel juhul, kui laevanõukogu avaldas arvamist, mis ei ühtu või on vastupidine kapteni otsusele.

127. Merehädas inimeste päästmisel peab kapten hoolitsema, et paatidesse paigutataks esimeses järjekorras haiged, lapsed, naised ja vanakesed.

128. Kui laeva ähvardab oht ja ta abi vajab, on kapten kohustatud tarvitusele võtma kõik võimalikud abinõud abi saamiseks teiselt, eelkõige nõukogude laevalt.

129. Kui laevameeskond päästetakse välismaa laeva poolt, on kapten kohustatud tarvitusele võtma abinõud selleks, et isiklik koosseis ja päästetud reisijad selle laeva pardal viibides säilitaksid NSVL kodanike väärikuse ja laeval kehtiva korra.

130. Kui laevaõnnetus juhtus ranna lähedal, peab kapten tarvitusele võtma kõik abinõud inimeste ja seejärel kogu vara ning laadungi randa toimetamiseks ja korraldama nende kaitset.

131. Kapten on kohustatud laeva iga avarii vormistama vastavalt „Mereavariide juurdluse korra määrusele”.

132. NSV Liidus koostatakse avarii-teadaanded ja mereprotestid „NSVL kaubandusliku mere-sõidu koodeksi” VIII lisa punktides 14—20 ettenähtud korras.

Avarii puhul välismaal teatab kapten juhtunust kirjalikult NSVL konsulile vastavalt „NSVL konsulaarmäärustiku” punktidele 113 ja 114 ning agendile, kirjeldades üksikasjaliselt avarii asjaolud ning tekitatud ja saadud vigastuste määra ning nõuab agendilt surveyeri saatmist vigastuste ülevaatamiseks ja akti koostamiseks.

133. Kohates merel meeskonna poolt mahajäetud laeva, peab kapten (kui olukord võimaldab) võtma selle sleppi sadamasse viimiseks; vastasel

korral märgib kapten laeva päevaraamatusse, mis põhjustel laeva sleppi ei võetud, tähendades ära ta asukoha koordinaadid, ning teatab sellest lähimale sadamale ja laevade kapteneile.

Kui kapten pukseerib mahajäetud laeva lähemasse sadamasse, on ta kohustatud sellest ette kandma sadamavõimudele ja laevanduse ülemale ning teeb selle kohta notariaalse akti lisades väljavõtte laeva päevaraamatust päästeoperatsioonide kohta. Välissadamas ta teeb peale selle ettekande NSVL konsulile ja vormistab päästmise fakti samuti notariaalkorras.

134. Kui pika sõidu ajal ilmneb laevas toiduainete või mageda vee puudus, võib kapten vähendada väljaantavaid annuseid. Kohates merel mõnda NSVL lipu all laeva, on kaptenil õigus nõuda sellelt abi ja vastutuleva laeva kapten, kui iganes võimalik, on kohustatud varustama teda vajalike tagavaradega.

135. Igal juhul kui laevas lahtisel merel lõpevad toiduvarud, kaasa arvatud puutumata tagavarad, on kaptenil õigus, kuulunud ära laeva nõukogu arvamuse, rekvireerida ühise jagamise otstarbel üksikisikute käsutuses või laadungina laevas olevast toidust vajaliku hulga.

136. Talvisel ajal sadamale lähenedes, mille akvatoorium on jääs, või kohates jääd merel, peab kapten tegutsema maksimaalse ettevaatusega, et mitte vigastada laeva keret, propellereid

ja rooli. Laeva jääst läbiviimisel jäälõhkuja poolt tulevad jäälõhkuja kapteni kõik korraldused läbiviidava laeva kapteni poolt viivitamatult täita vastavalt laevade jäälõhkujate poolt jääst läbiviimise eeskirjadele.

137. Kapten vastutab „Merelaevastiku laevade tehnilise eksploatatsiooni määruste” täitmise eest; laeva kere, mehhanismide, katelde, seadeldiste ja varustuse õigeaegse esitamise eest ülevaatuks vastavalt NSVL Mereregistri määrustele. Ta peab jälgima ka seda, et kõik vastavad laeva dokumendid uuendataks määrustes ettenähtud tähtaegadel. Ülevaatuuse tulemused ja andmed kõigi puuduste kohta masina ja kere juures kantakse defektide päevaraamatusse, arvates laeva eksploatatsiooni andmise hetkest.

Laeva remonti panemisel ja pikemaks ajaks eksploatatsioonist väljaviimisel on kapten kohustatud tarvitusele võtma kõik abinõud laeva ohutuks seismiseks, kinnitades laeva kindlalt trossidega, kindlustades tulekaitsevahendid ja ettevaatuseabinõud süsteemide ning mehhanismide külmumise vältimiseks.

138. Remondinimestikud koostatakse ettenähtud vormi kohaselt vanema tüürimehe, vanema mehaaniku, laeva raadiojaama ülema või raadiooperaatori poolt ja kinnitatakse seejärel kapteni poolt.

139. Laeva kapten ja vanem mehaanik vastu-

tavad laeva vahenditega teostatava remondi tähtaegade ja kvaliteedi eest.

140. Dokki remonti minekul ja dokist väljatulekul on kapten kohustatud jälgima selleks ettenähtud kõikide eeskirjade täitmist ja osutama oma meeskonnaga doki administratsioonile täielikku abi, samuti on ta kohustatud silmas pidama laevade dokis seismise eeskirju.

141. Pärast laeva dokkimist on kapten kohustatud koos vanema tüürimehe ja vanema mehaanikuga toimetama kere, üleparda-avade, kingstonite, liiklustajate ja rooli välist ülevaastust ning koostama nende seisukorra kohta laeva akti.

142. Dokitööde lõpetamisel näidatakse aktis teostatud tööd ja laeva osade seisukord enne dokist väljumist.

143. Haiguse korral annab kapten laeva juhtimise ajutiselt vanemale tüürimehele, millest viibimata kannab ette laevanduse ülemale, välissõidus aga teatab ka NSVL konsulile. Laeva päevaraamatusse kantakse sisse juhtimise ülevandmise kuupäev, tund ja minutid ning laeva asukoha koordinaadid.

144. Laevameeskonna mõne liikme surma korral sadamas on kapten kohustatud hoolitsema ta matmise eest; meeskonnaliikme või reisija surma korral lahtisel merel on kapten kohustatud hoolitsema ta matmise eest maale, kui võib ole-

tada, et laev öö-päeva jooksul saabub sõidu-
plaanis ettenähtud sadamasse ja kui laiba
hoidmist selle aja kestel ei takista sanitaarsed
kaalutlused. Vastasel korral jääb kaptenile õigus
laipa merekommete kohaselt merre heita. Äär-
mise vajaduse korral võib kapten haige elu pääst-
miseks sõita lähimasse sadamasse, teatades
sellest laevanduse ülemale.

A. TEKIJUHTKOND.

1. Vanem tüürimees.

145. Vanem tüürimees on kapteni esimene
asetäitja ja vahetult vastutav korra ning distsi-
pliini eest laevas; temale allub administratiivselt
kogu meeskond, tema jälgib ja võtab tarvitusele
kõik abinõud kapteni kõikide käskude ja korral-
duste täpseks ja õigeaegseks täitmiseks.

146. Vanem tüürimees juhib tüürimeeste tööd
ja on tekimeeskonna ning laeva teenindava
personaali vahetuks ülemaks.

Ta jälgib käesoleva määrustikuga ja sisekorra-
eeskirjadega kehtestatud laevateenistuse ees-
kirjade täitmist meeskonna poolt, jälgib kõikide
ruumide puhtust ja meeskonna riietuse korralik-
kust, toidu valmistamist, toiduainete ja joogivee
kvaliteeti, iga liiki varustuse õigeaegset kätte-
saamist meeskonna poolt.

147. Vanem tüürimees vastutab vahetult selle eest, et hoitaks heas tehnilises seisukorras ja puhtad kere, tekid, pealeehitised, laevaruumid, laadimise-, ankru-, rooli-, sildumise-, pukseerimise- ja teised teki seadeldised, rangout ja taglas, päästevahendid, tulekaitse-inventar ja -varustus, signaaltulede ja helisignaalide andmise seadeldised, samuti vastutab ta teki tööde korraldamise ja teostamise eest. Kõikidest märgatud puudustest ja nende kõrvaldamiseks tarvitusele võetud abinõudest on vanem tüürimees kohustatud viibimata kaptenile ette kandma.

148. Vanem tüürimees peab:

- a) alati meeles pidama, et tal võib tulla iga hetk asendada kaptenit ja peab väsimatult selleks ette valmistuma, kasutades kõiki võimalusi, et laeva tundma õppida ja seda juhtida osata;
- b) juhtima avarii-pääste- ja tuletõrjealasid, kontrollima isikliku koosseisu teadmisi ja kohustusi laeva häirete kava järgi;
- c) korraldama ja juhtima õppusi tekimeeskonnaga ja teenindava personaaliga nende kvalifikatsiooni tõstmiseks;
- d) koostama reisi alul laevatööde plaani;
- e) kontrollima enne väljasõitu laeva valmisolekut, veenduma kas kogu meeskond on kohal, eemaldama kõik kõrvalised isikud ja 15

- minutit enne väljasõitu laeva reisiks valmisolekust kaptenile ette kandma;
- f) süstemaatiliselt silmas pidama tekiosade ja kere tehnilist seisukorda, õigeaegselt koostama remondinimekirjad ja juhatama remonti;
 - g) silmas pidama tulekaitsevahendite, tulekahju signalisatsiooni, vee-, auru- ja süsihappe tulekustutamise süsteemide head seisukorda; mitte lubama tuletõrjevahendite kasutamist laeva töödeks, silmas pidama aurukustutamise ventiilseadeldise seisukorda ja selle kindlalt sulgemist; jälgima tulekustutajate õigeaegset uuestilaadimist ja tuletõrje magistraali seisukorda, vältides külmumist, ventiilide ja harustite roostetamist ja mutrite rikkeid;
 - h) andma kapteni näpunäitel vahimehaanikuile korraldusi pallasti ümberpumpamiseks; ilma vanema tüürimehe loata on ümberpumpamine lubatud ainult kulutankidest;
 - i) jälgima päästevahendite heas korras olekut ja puutumata toiduvarude olemasolu vastavalt ettenähtud normidele;
 - j) paigutama isikliku koosseisu laeva eluruumidesse;
 - k) määrama vahtide järjekorra, instrueerima isiklikku koosseisu vahiteenistuse korra kohta ja pidevalt jälgima selle täitmist;

- l) mitte lahkuma laevast kapteni äraolekul reidil ja välissadamais, samuti ka siis, kui laevas on lõhkev, kergesti süttiv ja eriti ohtlik laadung;
- m) koostama laeva häirete plaani kogu meeskonna ja sadamas seistes $\frac{1}{3}$ jaóks;
- n) pidama inventari ja materjalide sissetuleku ja kulutamise arvestust ning vastutama nende säilitamise eest; koostama riknemise, kulutamise ja kaotsimineku korral vastava akti;
- o) valvama kaubaruumide põrandate ja pilsikatte järgi sõmerlaadungi vedude puhul, võtma tarvitusele abinõud pilside ummistumise vastu;
- p) arvestama iga päev veeseisu joogivee- ja pallasttankides ning pilsides;
- r) jälgima, et luukide presendid ja taglase otsad laadimistöõde ajal oleksid korralikult kõrvale pandud, et neid ei tallataks jalgega ja et nendele ei lastaks kaupu;
- s) veenduma, et propeller (propellerid) on puhtad, kui ta annab korralduse masina valmisolekuks;
- t) sõidu kestel, eriti tormi eel, perioodiliselt hoolikalt kontrollima ankrute, paatide ja kõikide tekiesemete head kinnitamist;

- u) kindlustama avariivarude, materjalide ja instrumentide olemasolu laevas ja vastutama nende säilitamise eest;
- v) ette valmistama laeva käskkirju ja pidama käskkirjade raamatut.

149. Laeva manööverdamise ja sadamaisse sisse- ning väljasõidu ajal on vanem tüürimees kohustatud asuma kapteni poolt näidatud paigas.

150. Juhul kui laevas on enam kui kolm diplomeeritud tüürimeest, peab vanem tüürimees ainult ühe merevahi öö-päevas ja ei pea ööpäevaseid vahte seisul.

151. Arsti puudumisel laevas peab vanem tüürimees laeva apteeki ja annab arstiabi.

152. Vanem tüürimees on vastutav, et kõikide ruumide võtmeist oleksid olemas dublikaadid ja hoiab neid oma juures.

153. Vanem tüürimees peab enne laeva reisile asumist hoolitsema, et määratud ajaks laevas oleks kõik merekindlaks seatud (luugid suletud, poomid kinnitatud, esemed tekil kinnisoritud, sõepunkrite luugid ning avad suletud jms.). Ta peab isiklikult kontrollima rooli- ja ankruseadeldiste, heli- ja valgussignaalide, telefonide, masina- ja teiste ruuporite, samuti ka masina- ja sildumistelegraafi töötamist. Vanem tüürimees on kohustatud kontrollima ventilaatorite, illuminaatorite, valgusluukide, ketikastide klüüside ja muude tekiavauste sulgemise kindlust.

154. Vanem tüürimees peab jälgima reisijateruumide korrashoidu ja reisijate teenindamist ning tegema iga päev ringkäigu kõikides reisijateruumides koos laeva arstiga ja tüürimehega reisijate alal.

2. Navigatsiooni tüürimees.

155. Navigatsiooni tüürimees on kapteni spetsiaalabi ohutu meresõidu alal. Tüürimehe tööd juhib vahetult kapten.

156. Navigatsiooni tüürimees on vaba merevahtidest ja vahtidest seisul.

157. Navigatsiooni tüürimehel on õigus:

- a) kontrollida vahitüürimeeste tööd laeva tee õige arvutamise ja selle asukoha õige määramise osas, laevapäevaraamatu ja kompassi ning logi paranduste päevaraamatute õiget pidamist;
- b) muuta kurssi ja jõumasinate töö režiimi laeva vahetult ähvardava ilmse hädaohu avastamise puhul.

158. Navigatsiooni tüürimehe kohuseks on.

- a) navigatsiooni- ja elektroraadionavigatsiooniparaatide järelevalve ja nende valitsemine;
- b) navigatsiooni-tüürimehe- ja hüdro-meteoroloogilise inventari ja varustuse seisukorra ja täiendamise kontroll;

- c) navigatsiooni-tüürimehe-tarbete ja mere-sõiduteadete vastuvõtmine ja arvestus ning laeva navigatsioonikaartide, lootsiraamatute ja teiste vahendite viivitamatu korri-geerimine;
- d) eelseisvaks reisiks vajalike kaartide ja vahendite ettevalmistamine;
- e) kronomeetrite ja kellade igapäevane kont-rollimine ja üleskeeramine; masinaosa-konna, kapteni kajuti ja ühiskajuti kellade osutamise võrdlemine kaardikambri kellade osutamisega;
- f) ilmateadete õigeaegse saamise, nooremate tüürimeeste poolt ilmavaatluste teostamise ja nende ranna ilmajaamadele edasiandmise kontroll;
- g) sadamaile ja kitsustele lähenemisel ja nende läbimisel, samuti ka laeva sõidul raskenda-tud tingimuses, asuda komandosillal abiks kaptenile ohutute kursside valikul, laeva asukoha määramisel, lootsi tegevuse kont-rollimisel jne.

159. Navigatsiooni tüürimees vastutab:

- a) ühteviisi kapteniga vigade eest laeva juhtimises, mis tekkisid tüürimehe-aparaa-tide valesti töötamise, navigatsioonivahen-dite kaasajale mittevastavuse või ekslike vaatluste tagajärjel ja võisid viia või viisid laeva avariisse;

- b) magnetkompasside ja raadiopeilingaatorite deviatsioonide õigeaegse määramise ja hävitamise eest.

3. Esimene tüürimees.

(Kapteni abi poliitilisel alal)

160. Kapteni abi poliitilisel alal allub laeva kaptenile ja on laeva muu meeskonna otseseks ülemaks.

Partei-poliitilise töö küsimustes allub kapteni abi poliitilisel alal laevanduse poliitilise osakonna ülemale.

161. Ta on kohustatud:

- a) korraldama ja teostama poliitilist tööd laeva meeskonna kasvatamisel sotsialistliku Kodumaa piiritu armastuse ja ääretu ustavuse vaimus, liites isikliku koosseisu Lenini-Stalini partei ja nõukogude valitsuse ümber;

arendama ja tugevdama nõukogude patriotismi püha tunnet ja uhkust oma sotsialistliku isamaa üle, kasvatama isikliku koosseisu riikliku- ja töödistsipliini kõige valjuma järgimise vaimus;

sisendama isiklikule koosseisule kõrget poliitilist valvsust ja riikliku saladuse kõige valjuma hoidmise vajadust, kaitstes laeva spioonide ja diversantide sissetungimise

eest, kasvatama sallimatust reaktsioonilis-kodanliku kultuuri, välismaa ees lõimitamise ja orjameelsuse avaldamise suhtes; kasvatama meremehi meie Kodumaa merelaevastiku kuulsate traditsioonide järgi, sisendama isiklikule koosseisule armastust oma laeva vastu; olema tihedalt seotud isikliku koosseisuga, igapäev ja sügavalt uurima ja tundma iga meeskonnaliiget, kasvatama meremeestes seltsimeheliku koostöö ja vastastikkuse abistamise tunnet ning sisendama neile sotsialistliku ühiselu harjumusi;

- b) juhtima laeva partei-, ametiühingu- ja kommunistliku noorsoo-organisatsiooni tööd; tõstma nende osa isikliku koosseisu kasvatamises, arendama kriitikat ja enesekriitikat puuduste kõrvaldamiseks ja töö parandamiseks, kindlustama kommunistide ja kommunistlike noorte eesrindlikku osa tootval tööol, distsipliinis ja poliitilises ning erialases õppuses;

sotsialistliku võistluse arendamisega saavutama meremeeste töö aktiivsuse tõusu, mis on suunatud laeva töö süstemaatilisele parandamisele, avariideta meresõidule ja riikliku vedude plaani täitmisele; igati aitama meremeestele vallutada oma ala tehnikat;

ilmutama hoolt isikliku koosseisu materiaal-olustikuliste tingimuste parandamise eest, tundma tema vajadusi ja püüdma saavutada nende rahuldamist;

- c) korraldama ja isiklikult laevas läbi viima agitatsiooni ja propaganda tööd; püüdma saavutada, et kogu meeskond õigeaegselt ja täielikult oleks informeeritud olukorrast NSV Liidus ja rahvusvahelistest küsimustest, tuttav partei ja valitsuse tähtsamate otsustega; informeerima meeskonnaliikmeid poliitilisest olukorrast selles riigis, mille sadamaisse laev sõidab;

kindlustama parteilise selgitustöö õiget seadmist, juhtima propagandistide ja agitatorite tegevust, aitama neil tõsta teoreetilist taset ja meetoodilisi teadmisi; püüdma saavutada propagandistliku-agitatsioonilise töö kõrget ideelist sisu;

juhtima kultuur-hariduslikku ja sportlikku tegevust, organiseerima isikliku koosseisu jõudeaja kultuurset veetmist nii laevas kui ka maal;

juhtima seinalehe ja võitluslehtede väljaandmist, punaste nurkade ja raamatukogude tööd, kindlustama meeskonnale ajalehed ja ajakirjad ning hoidma korras propaganda ja agitatsiooni tehnilised vahendid;

- d) igati tugevdama kapteni ainujuhtimist ja autoriteeti, kõikide ideelise ja organisat-

sioonilise mõjutuse vahenditega püüdma saavutada isikliku koosseisu kõrget teadlikku distsipliini, juhtkonna käskude ja määrustike nõuete vastuvaidlematut ja täpset täitmist;

isiklikult läbi viima poliit-hariduslikku tööd laeva juhtkonnaga, suunates teda riiklike vedude plaanide edukale täitmisele ning riikliku- ja töödistsipliini igakülgselt tugevdamisele;

- e) koos kapteniga aktiivselt osa võtma meeskonna väljavalimisest ja komplektteerimisest, samuti ka otsustama kasutamiskõlbmatute meremeeste laevast mahakirjutamise küsimusi;

ergutama ja koos kapteniga esitama autasustamiseks meremehi, kes eeskujulikult ja püüdlikult suhtuvad teenistuskohustesse, ületavad tootmisülesandeid, hoolikalt suhtuvad riiklikku omandisse, avaldavad initsiatiivi, enesesalgavust ja leidlikkust töös ja eriti laeva avarii ning laadungi riknemise ärahoidmises;

- f) olema distsiplineerituse ja enda ning alluvate vastu valju nõudlikkuse eeskujuks, tõstma oma ideelis-poliitilist taset ja õppima mereasjandust.

162. Kapteni abi poliitilisel alal teeb oma tööd tihedalt koordineeritult kapteniga, töötab välja

parteilis-poliitilise ja kultuur-massilise töö plaanid ja kooskõlastab need kapteniga; kannab süsteemäatiliselt kaptenile ja sadamasse saabudes poliitilise osakonna ülemale ette isikliku koosseisu poliitilis-moraalsest olukorrast, teostatavatest parteilis-poliitilistest abinõudest ja puuduste ning negatiivsete nähete kõrvaldamiseks tarvituselevõetud abinõudest.

4. Teine tüürimees.

163. Teine tüürimees korraldab laadungi vastuvõtmist ja väljaandmist; ta vastutab laadungi õige vastuvõtmise, ladumise, eraldamise, lossamise ja üleandmise eest, samuti ka dokumentide vastavuse eest laadungi olemasolekule ja seisukorrale.

164. Teine tüürimees annab välja allkirjad laadungi vastuvõtmise kohta (tüürimehe-allkirjad) ja vastutab nende õige vormistamise eest.

165. Teise tüürimehe korralduses on:

- a) kaubaruumide madrused, keda ta instruueerib laadungi vastuvõtmise, ladumise ja üleandmise tingimusi;
- b) kalda talimehed, kes loevad laadungit.

166. Teine tüürimees valvab laadimiseruumide ja laadimiseoperatsioonideks vajaliku laadimiseruumi inventari korrasoleku järgi.

167. Teine tüürimees on kohustatud:

- a) tundma veetavate laadungite omadusi nende õigesti laadimiseks, ladumiseks ja eraldamiseks, vältides nende niiskumise, isesüttimise, riknemise ja varguse võimaluse;
- b) oskama kasutada kõiki tuletõrjevahendeid, tundma laadimisruumis tule kustutamiseks rakendatavaid abinõusid;
- c) oskama laadimiseplaani järgi laadimiseks määratud laadungit ära jaotada, arvestades laeva iseärasusi, laadungi omapärasusi, nõuetavat diferenti ja lossamise sadamate järjekorda;
- d) koostama teadaande (notice) laeva valmisoleku kohta laadimiseoperatsioonideks, teatades samaaegselt kaptenile laadimiseruumide valmisolekust;
- e) tanklaevadel valvama laadimiseeadeldise korrasoleku ja tankide puhtuse järgi nende pallastist puhastamisel, vältides laadungi veega või omavahel segunemise juhtusid;
- f) jälgima, et laadimiseoperatsioonide juures ruumiluukide presendid, kattelauad ja biimid oleksid õigesti kõrvale pandud;
- g) jälgima tuleohutuse eeskirjade täitmist laadimiseruumides;
- h) olema juures laadimiseruumide avamisel ja sulgemisel; jälgima lossamise lõppemisel

- ruumide õigesti sulgemist, kontrollides, et seal poleks inimesi;
- i) jälgima püsiva ja kantava elektrijuhtmestiku korrasolekut laadimise- ja kaubaruumides, vältides selle vigastamisi; vigastuste avastamise korral sellest viibimata teatama vanemale mehaanikule või vanemale elektrikule;
 - j) jälgima lühtrite, tekialuste laternate ja kandelampide korrasolekut;
 - k) tundma tuleohutuse määrusi kergestisüttuvate ja lõhkevate laadungite laadimisel ja vedamisel, samuti ka mürkainete vedamise määrusi ning jälgima nende täitmist;
 - l) kontrollima kaubaruumide plommide puutumatus;
 - m) tarvitusele võtma abinõud laadimiseoperatsioonide kiireimaks lõpetamiseks, aidates kaldaorganisatsioone oma kogemustega; ette kandma kaptenile ja vanemale tüürimehele laadimisetööde käigust ja nende lõpetamise oletatavast tähtajast;
 - n) jälgima, et sõidul ja peatustel avataks luugid tuulutamiseks olenevalt ilmastikust ja laadungi omadusist;
 - o) jälgima ohutustehnika reeglite silmaspidamist laadimisetöödel.

168. Teine tüürimees võib laadimisetööde kestel laevast lahkuda ainult kapteni loal. Sel juhul ta

instrueerib tüürimeest, kelle kapten on ajutiselt määranud laadimisetööde juhatajaks.

169. Teine tüürimees vastutab samuti laeval veetava posti ja reisijate pagasi eest.

170. Teine tüürimees peab ettenähtud vormi kohast laadimiseraamatut, samuti on ta kohustatud tundma ja õigesti vormistada oskama kõiki laadimisedokumente.

171. Teine tüürimees on kohustatud teadma teoreetilisi andmeid laeva kohta, laadimisejoone märkimise määruisi, oskama kasutada laadimise-skaalat.

172. Teine tüürimees peab asuma laeva manööverdamisel kapteni poolt näidatud paigas.

Teine tüürimees peab sõidul merevahte ja sadamas seistes öö-päeva vahte.

Teine tüürimees asendab vanemat tüürimeest viimase haiguse puhul ja muil juhtudel, kui see ei saa täita oma kohuseid.

5. Kolmas tüürimees.

173. Kolmas tüürimees vastutab navigatsiooni- ja elektroraadionavigatsiooni-seadiste, navigatsioonivahendite ja -instrumentide korrasoleku eest ja hoiab korras kaardikambri. Tema kohuseks on eelseisvaks reisiks kaartide, lootsiraamatute ja muude vahendite väljavalimine, samuti navigatsioonivahendite süstemaatiline kor-

rigeerimine meresõiduteadete järgi, laeva saabuvate meresõiduteadete arvestamine ja nende hoidmine.

174. Kolmas tüürimees on kohustatud igapäev üles keerama kronomeetrid ja kellad, pidama kronomeetri päevaraamatut ja selgitama kronomeetri paranduse iga öö-päeva kohta enne tööpäeva algust sadamaisse sisse- ja väljasõidul, kontrollima laeva kellade osutamist.

175. Kolmas tüürimees juhatab tekimeeskonna õppusi igat liiki signaliseerimise, navigatsiooniseadiste materiaalosa tundmaõppimise ja käsitamise alal ning vastutab nende teadmiste omandamise eest meeskonna poolt.

176. Kolmas tüürimees (arveametniku puududes) peab laeva kassaraamatut, koostab palgaraamatud ja kassa kuu-aruanded, esitab kõik dokumendid kaptenile allakirjutamiseks ja annab need määratud tähtaegadeks laevandusse.

177. Kolmanda tüürimehe kohuseks on:

- a) kantselei pidamine (kui laevas pole neljandat tüürimeest);
- b) laeva saabumise ja lahkumise vormistamine, munsterrolli ja isikliku koosseisu nimekirjade koostamine, isikliku koosseisu ümberpaigutamiste arvelevõtmine ja vajalike tõendite väljaandmine meeskonnaliikmeile;

- c) vanemale tüürimehele laeva reisiks valmisolekust ettekandmine oma tööala osas;
- d) teise tüürimehe abistamine laadimisetöödel;
- e) merevahtide pidamine sõidul ja öö-päeva vahtide pidamine laeva sadamas seistes;
- f) teise tüürimehe asendamine viimase haiguse puhul ja muil juhtudel kui see ei saa täita oma kohuseid.

6. Neljas ja viies tüürimees.

178. Kui laeva koosseisus on neljas ja viies tüürimees, määratakse nende kohused kapteni käskkirjaga.

7. Tüürimees reisijate alal.

179. Selle tüürimehe kohuseks on: reisijate paigutamine, reisijate nimekirjade koostamine, reisijate piletite kontrollimine, reisijate pretensioonide reguleerimine, piletite müümine, piletita reisijate ning pagasivedamise- ja sisekorraeskirjade rikkujate trahvimine.

Tüürimees reisijate alal ei pea vahte.

8. Vahitüürimees.

Üldised õigused ja kohused.

180. Vahitüürimees vastutab vahiteenistuse eest ja võtab tarvitusele kõik abinõud laeva julgeolekuks.

Vahitüürimehel pole õigust vahist lahkuda seda mõnele muule tüürimehele üle andmata.

181. Vahitüürimees on kohustatud:

- a) valvama selle järgi, et „Merel laevade kokkupõrgete vältimise reeglites” ettenähtud laevatudel selgesti põleksid ja et varulaternad oleksid korras ja valmis;
- b) korraldama ahtri ja teiste lippude heiskamist ja langetamist täpselt määratud ajal, aga üksikjuhtudel kapteni näpunäitel;
- c) laadungi riknemise vältimise otstarbel valvama selle järgi, et kapteni teadmisel ja olenevalt ilmastikust ning laadungi omandusist, avataks luugid tuulutamiseks, et vihmaga või lainete tekile langedes luukidele asetataks ja salgitaks presendid, ventilatorid aga pöörataks alla tuule ja kaetaks vajaduse korral katetega;
- d) veepallasti või kütteaine ümberpumpamiseks ühest tsisternist teise mehaaniku nõudmisel nõutama kapteni, või selle äraolekul vanema tüürimehe loa;
- e) mitte lubama suitsetada keelatud paigus;
- f) korrarikkumise puhul laevas viibimata tarvitusele võtma vajalikud abinõud; kui aga tema pingutused peaksid osutuma tagajärjetuks, juhtunust viibimata kaptenile ette kandma;

- g) pidama laeva päevaraamatut vastavalt eeskirjadele ja vahi vahetusel tõestama kõik sissekanded oma allkirjaga;
- h) bageritel jälgima kopa ja imemisraami las-kumise sügavust, süvendamise tulemusi, kontrollima väljavõtu sügavust vahetult koppade ja bageri ahtri järgi; peale selle valvama tööankrute seisukorda ja neid vajaduse kohaselt ümber paigutama;
- i) bageri vahitüürimees on vahi kestel tööde juhataja ja vastutab mitte ainult oma ba-geri, vaid kogu karavani töö eest tervikuna;
- j) sadama-, pukser- ja abilaevadel vastutama tööde teostamise, laeva seisukorra ja juhtimise, samuti ka korra eest laevas oma vahi kestel;
- k) igal laeva ja inimesi ähvardava hädaohu ilmnemise juhul (tulekahju, plahvatus, auk laevakeres, „inimene üleparda”) iseseisvalt kuulutama häire, samuti kaldal, laeva lähe-dal või kõrvuti asuvas laevas hädaohu ilmnemisel tarvitusele võtma kõik abinõud vajaliku abi osutamiseks.

Vahitüürimehe kohused sõidu ajal.

182. Enne vahti asumist on vahitüürimees kohustatud tutvuma kaardi järgi sõidu rajooniga, esinevate takistustega, madalikega, laidudega, karidega ja muuga, nende piiristega — poidega,

tuletornidega, toodritega, nende valgustuse ise-loomuga ja muuga, samuti ka antud rajoonis töötavate raadiotuletornidega.

183. Vahti asumisel vahitüürimees võtab vahi vastu ja on kohustatud:

- a) kontrollima laeva asukohta arvestuse järgi kaardil ja vaatluse järgi, kui viimane on tehtud;
- b) võrdlema tõelist kurssi ja kompassikursi üldist parandust kaardile panekuga;
- c) kontrollima laeva kurssi magnetkompassi ja vurrkompassi järgi ning võrdlema pea- ja tüürikompassi näitamist;
- d) kontrollima kõike silmapiiril nähtavat (rand, tuled, laevad), ilmastikku, veeseisu pilsides ja kõiki korraldusi vahile;
- e) kontrollima sõidutulede korrasolekut ja varutulede valmisolekut, samuti ka kõikide vahimeeste poolt vahiteenistuse korralikku pidamist;
- f) jälgima, et kompasside läheduses poleks esemeid, mis võiksid mõjustada kompasse;
- g) kaptenile isiklikult või vahimadruse kaudu viibimata ette kandma kõigist sõidutingimuste muutumistest: kõvenevast tuulest, udu tekkimisest, ranna, laeva, tuled jms. paistmahakkamisest, samuti ka kõigist juhtumitest, kus tal tekivad mõnesugused kahtlused sõidutingimuste suhtes;

laeva sõidu ajal pidevalt asuma sillal; vahitüürimehe viibimine kaardikambris on lubatud ainult lühiajaliselt; sel juhul tehakse silmapiiri jälgimine sillal vahimadruse ülesandeks;

- h) jälgima vee hulka pilsides ja kandma mõõtmise tulemused laeva päevaraamatusse; vee ebanormaalsest tõusust pilsides viibimata ette kandma kaptenile, võttes tarvitusele kõik abinõud vee õigeaegseks väljapumpamiseks;
- i) hoolitsema selle eest, et päästerõngaste valguspoid oleksid töövalmis omal kohal, samuti hoidma valvepaadi valmis viivitamatuks allalaskmiseks;
- j) valvama, et paatide soringud oleksid pinguli, et ankrute, tekklaadungi ja kõikide lengerdamisel liikuvate esemete soringud oleksid korralikult pandud ja kinnitatud;
- k) udu, vihma, lumesaju ja teiste nähtavust raskendavate nähete eel, kui võimalik, määrama laeva asukoha, kontrollima helisignaalide andmise seadeldise valmisolekut ja samaaegselt kaptenile ette kandma; järgnevalt talitama kapteni juhtnõõride ja „Merel laevade kokkupõrgete vältimise reeglite” kohaselt;
- l) võtma tarvitusele teisi laevu kohates ja neist möödudes, maruhoo lähenemisel, udus

jne. kõik vajalikud ettevaatuseabinõud, kaptenile viibimata ette kandma ja erilise hoolega kirjeldama laeva päevaraamatus tarvitusele võetud abinõusid;

- m) mitte muutma kurssi, käiku ja masina töörežiimi kapteni loata, väljaarvatud juhud kui see on vajalik ilmse hädaohu vältimiseks;
- n) halva nähtavuse korral, udus, lume- ja vihmasajus, kitsuste ja kanalite läbimisel, samuti raskendatud sõidutingimuste puhul asetama pakile vaateleja ning märkima laeva päevaraamatusse selle perekonnanime ja valvekorra alguse ning lõpu;
- o) toimetama arvutusi, igal võimalusel navigatsiooniliste ja astronoomiliste vahenditega määrama laeva asukohta, kompassi üldist parandust ja logi parandust, kandes tulemused laeva päevaraamatusse;
- p) lootsi tulles ja lahkudes varakult valmis panema otsa lootsipaadi tarvis, tormitrepi, päästerõnga ja kaks viskeliini, öösel lühtri küllalt pika juhtmega;
- r) ühel tüürimehel laskma lootsi trepi juures vastu võtta ja komandosillale saata ning märkima lootsi perekonnanime laeva päevaraamatusse;
- s) kindlasti teadma ingliskeelseid käsklusi, mis puutuvad laeva juhtimist, korraldusi

- roolimehele, ankrusse heitmist ja sildumist;
- t) pärima vajaduse korral kapteni erilise korralduseta vastutulevalt laevadelt nende riiklikku kuuluvust, nimetust, lähte- ja sihtsadamat;
 - u) vahi kestel perioodiliselt võrdlema pea- ja tüürikompassi näitamisi ja jälgima roolimehi, et need antud kursist kinni peaksid;
 - v) raadiooperaatori nõudmisel andma laeva koordinaadid;
 - ä) inimese üleparda kukkumisel iseseisvalt tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud inimese päästmiseks (toppama masina, välja viskama päästerõnga, kuulutama häire „inimene üleparda”, laeva ümber pöörama, andma käskluse paadi allalaskmiseks jne.) ning kaptenile ette kandma;
 - ö) määrama laeva ankrusse heitmisel laeva asukoha kalda objektide peilingute järgi ja peilinguid jälgima laeva triivi avastamiseks ja vältimiseks.

Vahitüürimehe kohused seisu ajal.

184. Asudes vahti laeva sadamas seistes, on vahitüürimees kohustatud saama vahi üleandjalt järgmised andmed;

- a) laadimistöode seisukord, kuipalju tonne laadungit on jäänud lossata (laadida);

- b) laadungi lugemine laeva lugejate poolt, laadimiseplaani täitmine, laadijate brigaadid ja pretensioonid laadungi suhtes;
 - c) laeva valmisolek reisiks, veega, punkriga, toiduainetega varustamine, samuti meeskonna komplekteerimine;
 - d) täitmisele kuuluvad kapteni korraldused;
 - e) väljalastud ankruketi pikkus, väljaantud sildumiseotsad, teise ankru valmisolek allalaskmiseks ja tagavara sildumiseotste olemasolu;
 - f) vee sügavus kiilu all ja laeva süvis, merepõhi, hoovus;
 - g) ujuvabinõud parda ääres;
 - h) maale lubatud meeskond;
 - i) laevast lahkunud juhtkond;
 - j) laevas viibivad kõrvalised isikud;
 - k) vahtide nimekiri tekil ja masinas;
 - l) peamasina ja mehhanismide valmisolek;
 - m) vee olemasolu pilsides ja pallast-tankides;
 - n) laevatööd sel päeval;
- pärast seda koos vahi üleandjaga laeva läbi käima, veendudes kas kõik on korras.

185. Ankrus seistes on vahitüürimees kohustatud valvama, et vastavalt olukorrale oleks välja lastud küllaldaselt ankru ketti, et tuule ja lainetuse puhul ei rapsaks ankru kett, samuti et ankruseadeldis oleks pidevalt korras ja valmis; tuule ja hoovuse puhul jälgima laeva liikumisi,

et vältida läheduses seisvate laevade otsa sattumist.

Kõikidest muutustest hüdro meteoroloogilises olukorras (hoovus, tõus, mõõn, ilmastik) kannab ette kaptenile.

186. Sildumisotstel seistes on vahitüürimees kohustatud valvama, et otsi oleks välja viidud küllaldasel arvul; laeva lossamisel jälgima otste õigeaegset järele andmist, laeva laadimisel, et nad ühetasaselt pinguli tõmmataks ja et nad ei hõõrduks keepides ja klüüsides, et neil oleksid rotikiilbid ja hõõrdumiskohtades matid, samuti et fenderid laeva külgedel oleksid korras, et ära-voou-avadele oleksid pandud kiilbid, ning jälgima laeva külje all seisvaid vahendeid.

Laeva laadimisel vahitüürimees ei tohi lubada laeva küljelivajumist, samuti on ta kohustatud jälgima, et veeliini läheduses illuminaatorid oleksid korralikult suletud.

187. Tormihoiatuse puhul on vahitüürimees kohustatud välja viima lisaotsi ja võtma tarvitu-sele kõik abinõud laeva ohutuks seismiseks.

188. Nii ankrus kui kai ääres seistes peab vahitüürimees õigeaegselt välja panema tuled, mis on ettenähtud merel laevade kokkupõrgete vältimise eeskirjades; ta peab jälgima kõiki laevale lähenevaid kaatreid, lotju, paate jm. ning tegema korraldusi, et need asuksid neile näidatud kohta; laeva paatide vettelaskmise puhul ta võtab tarvi-

tusele abinõud nende õigeaegseks tagasitulemiseks ja oma kohale tõstmiseks.

189. Laeva seisul vahitüürimees on kohustatud:
- a) saama vanemalt tüürimehelt vahisolevate meeskonnaliikmete nimekirja;
 - b) jälgima, et trepp või maabumislauad oleks korralikult kinnitatud, käsipuud või lendrid korras, et trepi või maabumislaua juures oleks valmis päästerõngas viskeliiniga, samuti et oleks üles riputatud tahvel järgmiste andmetega: vahtide ametid ja perekonnanimed (vahitüürimees, vahimehaanik, vahimadrus);
 - c) laevas häire kuulutamise puhul juhatama laevas viibivaid meeskonnaliikmeid tekkinud hädaohu likvideerimisel;
 - d) valvama tolli plommide puutumatus ja märkima vahi üleandmisel laeva päevaraamatusse nende seisukorra;
 - e) teise tüürimehe äraolekul juhatama kapteni korraldusel laadimisetöid;
 - f) mitte harvemini kui kord öö-päevas kontrollima vett pilsides ja mõõtmise tulemused kandma laeva päevaraamatusse; vee ebainormaalse tõusu puhul ette kandma kaptenile või vanemale tüürimehele, tarvitusele võtma kõik abinõud vee viivitamatuks väljapumpamiseks laeva-, aga tarviduse korral sadama vahenditega;

g) auru- ja elektrienergia saamise puhul maalt või teisest laevast silmaspidama, et juhtmed ja torud või voolikud oleksid terved.

190. Vahitüürimees on kohustatud viibima madruste vahivahetamise juures ja vastu võtma ettekande vahi üleandmise ja vastuvõtmise kohta.

191. Reakoosseisust isikud on kohustatud maaleminemiseks loa saama oma vahetult ülemuselt ja vahitüürimehelt; juhtkonda kuuluvad isikud, lahkudes kapteni loal laevast, teatavad sellest vahitüürimehele.

Vahitüürimees peab meeskonnaliikmete maalemineku ja tagasituleku arvestust erilises maalekäimise päevaraamatus.

Üksikute meeskonnaliikmete mitte õigeaegselt maalt tagasitulekust on vahitüürimees kohustatud kaptenile ette kandma.

192. Sadamates seistes on vahitüürimees kohustatud teadma ja silmas pidama kohalikke määrusi; kahtluse puhul nende rakendamise korra suhtes on vahitüürimees kohustatud kaptenile ette kandma ja saama temalt korralduse.

193. Kapteni laeva tulekul on vahitüürimees kohustatud teda trepi juures vastu võtma, tervitama, esitama ettekande kõigist kapteni äraolekul aset leidnud sündmusist, laeva seisukorrast ja käsilolevaist töödest.

194. Laeva seisul on vahitüürimees kohustatud öösel perioodiliselt ruumid läbi käima ja üle

vaatama; vahitüürimees peab teadma kõiki sadama tuletõrjemeeskonna ja päästevahendite väljakutumise viise.

Laeva reidil seistes peab vahitüürimees valmis hoidma ühe paadi.

195. Kõrvaliste isikute laeva tulek, igasuguste esemete laeva toomine ja välja viimine on lubatud ainult vahitüürimehe teadmisel.

Keelatud on kõrvaliste isikute laskmine komandosillale ja kaardikambri nii sõidul kui ka seisul. Erandi võib teha ainult kapteni erilisel loal. Laevameeskonna liikmed võivad sillal olla ainult teenistusekohuste täitmise otstarbel.

196. Laeva seistes kinnises sadamas kai ääres võib vahitüürimees olla ja puhata oma kajutis lahti riietamata. Tema asukoht peab alati vahimadrusel teada olema.

197. Enne masina käikulaskmist peab vahitüürimees veenduma, et ahtrialune puhas on.

B. MASINAJUHTKOND.

1. Vanem (pea) mehaanik.

198. Vanem mehaanik on masinameeskonna iseseisev juhataja ja vastutab laeva kogu mehhaanilise ja elektrotehnilise osa tehnilise seisukorra ja normaalse ning katkestamatu tehnilise eksploatatsiooni eest vastavalt aurukatelde, mehhanismide ja elektriseadeldiste teenindamise ja järelevalve eeskirjadele.

199. Vanem mehaanik on kohustatud:

- a) kindlustama peamasinate, katla- ja külmutusseadmete, abimehhanismide, laeva kõigi seadeldiste elektromehaanilise osa, laeva süsteemide (kaasaarvatud üleparda- ja põhjaarmatuur), elektrivõrgu, laeva siseside, heli- ja valgussignaalide korrapärase, ohutu ja efektiivse ekspluatatsiooni ja remondi; vanema mehaaniku valitsemisel on ka liiklustajad ja täävtoru toppuksid;
- b) pöörama erilist tähelepanu jõuseadeldiste töö efektiivsuse tõstmisele, püüdes saavutada laevale maksimaalselt võimalikke tehnilis-ekspluatatsioonilisi näitajaid, juhitudes seejuures laeva passi andmetega, soojustehniliste katsete materjalidega ja üksikute agregaatide käsitlemise juhenditega;
- c) teostama masinameeskonna jõududega pea- ja abimehhanismide, sisseseade, süsteemide ja seadeldiste kogu võimaliku remondi, aidates igati kaasa masinameeskonna liikmete tootlusliku algatuse arendamisele mehhanismide parima ekspluateerimise ja remondikulude vähendamise eesmärgil;
- d) kui laeva mehhanismide töötades neis tekib mõnesugune laeva normaalset ekspluatatsiooni häirida võiv rike, viibimata tarvitusele

võtma kõik abinõud rikke kõrvaldamiseks ja sellest ette kandma kaptenile või teatama vahitüürimehele;

- e) juhatama masinajuhtkonna ja -meeskonna tehnilist väljaõpet ning olema sotsialistliku võistluse eesotsas;
- f) teostama kapteni loal peamasinade ringipöörämist ja proovitöötamist, auru tõstmist ja lõpetamist, laeva normaalse eksploatatsiooni segamist põhjustavate mehhanismide, seadeldiste ja süsteemide tegevusest väljalülitamist;
- g) lõpetama laeva väljasõiduks määratud tähtajaks kõik elektromehaanilise ala valmisolekuga seotud tööd ja sellest kaptenile ette kandma;
- h) valvama, et kõik elektrotehnilisse alasse puutuvad varustuse varuosad oleksid laeva sadamast väljudes merekindlalt kinnitatud;
- i) määrama ja läbi viima peamasinade tiirude arvu, peatamise ja käigu muutmise kooskõlas komandosillalt antud signaalile; komandosillalt antud signaalid tuleb täita täpselt ja punktiipealt, viivitamatult; igal juhul, kui sillalt saadud käskluse täitmine on võimatu või viibib, on vahi või vanem mehaanik kohustatud sellest viibimata komandosillale teatama;

- j) täitma kõiki kapteni korraldusi; juhtudel, mil selle korralduse täitmine võib põhjustada kahju mehhanismidele ja katel-
dele, on vanem mehaanik kohustatud hoiatama kaptenit võimalike tagajärgede eest ja tegutsema siis kapteni järgneva korralduse kohaselt, kes sel juhul võtab vastutuse tagajärgede eest enda peale; kõikide sarnaste korralduste ja kaptenile võimalike tagajärgede kohta tehtud hoiatuste suhtes, tuleb teha vastavad sissekanded masina päevaraamatusse, aga kapteni poolt laeva päevaraamatusse;
- k) laeva sadamasse sisse- ja väljasõidul, manööverdamisel, kitsuste ja ohtlike paikade läbimisel ja teiste raskendatud sõidutingimuste puhul asuma masinaruumis ja isiklikult juhatama masina käsitamist; kestva sõidu puhul kitsustes või jääs manööverdamisel võib vanem mehaanik kapteni loal masinaruumist puhkuseks lahkuda, kusjuures tingimata teine mehaanik teda peab asendama; vanem mehaanik jaotab mehaanikud sõidu- ja seisuvahtidesse;

Märkus: Laevadel, kus pole neljandat mehaanikut, peab vanem mehaanik isiklikult vahti või usaldab omal vastutusel iseseisva vahipidamise vanemale masinistile.

- l) koos vanema tüürimehega jaotama masinameeskonna häireplaani kohaselt; vastutama masinameeskonna poolt oma kohustuste täpse täitmise eest häirete puhul;
- m) vastutama ka tuletõrje- ja päästepumpade ja süsteemide töökorras oleku eest, klinketuste ajamite tõrkevaba töötamise ja tuletõrje seadeldiste (auru, süsihappe ja vahu) korrasoleku eest;
- n) vastutama ohutustehnika eest elektriala töödel ja kõikide laeva mehhanismide ja katelde käsitlemisel; vahetu järelevalve ohutustehnika nõuete täitmise üle pannakse antud tööd teostavale mehaanikule;
- o) valvama puhtuse ja sanitaareeskirjade täitmise järgi kõikides masina- ja katlaruumides;
- p) õigeaegselt kaptenile ette kandma mehhanismide ja süsteemide töötamiseks vajalike varuosade, inventari, kütteaine ja materjalide puudusest ning hoolitsema nende õigeaegse saamise eest; kütteaine, katlavee, varuosade, inventari ja materjalide laeva toimetamisel need isiklikult või oma abide kaudu vastu võtma, hulga kui ka kvaliteedi järgi, ning vastutama nende kokkuhoidliku ja õige kulutamise ja kasutamise eest;

- q) süstemaatiliselt valvama kütteaine seisukorda ja isesüttimise või gaaside kogunemise puhul viibimata tarvitusele võtma vajalikud abinõud, sellest kaptenile ette kandes;
- r) jaotama mehaanikud töökodade ja tehaste poolt laevas täidetavate tööde üle järelevalvamiseks;
- s) laeva dokkimisel koos vanema tüürimehega kapteni juuresolekul üle vaatama üleparda avad, propelleri (propellerid), täävtoru (torud), rooliema tihendi, rooli kanna ja hinged, põhja-vaheruumi tühjenduskorgid, määrama rooli vajumise ja täävtoru kulumise; enne laeva dokist väljumist kontrollima koos vanema tüürimehega tühjenduskorkide paigale asetamist;
- t) valvama masina-ala remondi ja remonttööde vastuvõtmise järgi vastavalt mere-laevade remondi eeskirjadele ja „Mere-laevastiku laevade tehnilise ekspluatatsiooni määrustele“;
- u) kindlustama tehnilise- ja elektromehaanika-ala kogu dokumentatsiooni ja aruandluse õige pidamise vastavalt laevanduse (sadamama, mereteede valitsuse) juhenditele ja näpunäidetele;
- v) iga päev alla kirjutama öö-päevastele sissekannetele masinapäevaraamatus ja esi-

tama päevaraamatu kaptenile allakirjutamiseks; sissekanded masinapäevaraamatusse tehakse tindiga; masinapäevaraamat hoitakse laevas üks aasta (mille järgi ta antakse laevanduse, sadama arhiivi);

- x) koostama ja kontrollima tema abide poolt koostatud mehhaanika- ja elektri-ala remonditööde nimestikud, kindlustama defektide päevaraamatu süstemaatilise pidamise; vastutama remonditööde nimestike kvaliteedi ja esitamise tähtaegade eest;
- y) hoidma vajalikus korras Registri aktid ja muud dokumendid, samuti ka mehhaanika- ja elektriala joonised.

200. Vanem mehaanik on kohustatud kindlaks määratud tähtaegade möödudes, kapteni teadmisel, õigeaegselt esitama Mereregistrile laeva mehhaanika- ja elektrotehnikaalad üle- ja läbivaatamiseks.

201. Vanem mehaanik on kohustatud kaptenile ette kandma kõikidest masinameeskonna ja juhtkonna korrarikkumistest teenistuse alal, teatades samal ajal missugused abinõud on tema poolt tarvitusele võetud taoliste korrarikkumiste vältimiseks tulevikus.

Juhul kui korrarikkumise iseloom nõuab distsiplinaarvahendite rakendamist suuremal määral, kui need, milleks on õigus vanemal mehaanikul,

kannab ta korrarikkujaist kaptenile ette nende karistamiseks kapteni äranägemisel.

202. Vanem mehaanik, tegutsedes kapteni üldiste juhinooride järgi, annab oma alluvatele maalemineku lubasid ja esitab nende nimekirja vahitüürimehele. Maalelubatud kannavad oma lahkumisest ette vahitüürimehele, kes teeb märkuse maalelubamise päevaraamatusse.

203. Uute mehaanikute määramise puhul on vanem mehaanik kohustatud tutvustama neid jõumasinatega, kateldega, mehhanismidega, sisekorraeeskirjadega, teenistusekohustega, kohustus- tega häirete puhul ja ohutusetehnika eeskirjadega, samuti ka kontrollima nende teadmisi käesoleva määrustiku, „Distiplinaarmäärustiku“, „Mere- laevastiku laevade tehnilise eksploatatsiooni mää- ruste“ tundmises, ning määrab neile nende valitsemisele kuuluvad mehhanismid ja seadel- dised.

204. Vanem mehaanik, olles määratud laeva, võtab oma eelkäijalt vastavate dokumentide, jooniste, materjali-inventari raamatute ja nimes- tike järgi vastu mehhanika- ja elektrialad, kütte- aine, inventari, materjalid ja varuosad, samuti ka dokumendid, raamatud ja joonised nimestiku järgi.

Vastuvõtmise-üleandmise kohta koostatakse akt, mille üks eksemplar ühes ettekandega vas-

tuvõlmise kohta antakse kaptenile, kuna teine saadetakse laevanduse (sadama, mereteede) valitsusele.

205. Vanem mehaanik, olles määratud vastehitatud laeva, võtab vastu jõumasinaid, mehhanismid, elektriala ja sisseseade käsitades laeva ehituslepingut, aruande-spetsifikatsiooni, vastuvõtukomisjoni materjale ja NSVL Mereregistri dokumente.

Märkus: Kui laevas on pea- mehaanik ja insener-elektrik korraldatakse nende ja vanema mehaaniku õigused ja kohustused erilise juhendiga, olenevalt masinaseadeldise tüübist.

2. Teine mehaanik.

206. Teine mehaanik on vanema mehaaniku abi ja asetäitja laeva mehaanika- ja elektriala käsitlemise ja remondi üldjuhtimises ning vastutab vahetult masinameeskonna üldise distsiplineerituse eest.

207. Teisele mehaanikule alluvad nooremad mehaanikud ja kogu masinameeskond.

Märkus: Laevades, kus on elektromehaanikud, alluvad elektrikud oma töös elektromehaanikule.

208. Teine mehaanik vastutab vahetult peamasinate, neid teenindavate abimehhanismide, võlliliini, samuti ka roolimasina mehaanilise osa korrasoleku ja normaalse töö eest. Tema pidamisel on ka laeva töökoda ja masina laod.

Teine mehaanik vastutab tuletõrje süsteemide korrasoleku ja töö eest.

209. Teine mehaanik on kohustatud:

- a) pidama inventari ja materjalide raamatuid, varuosade ja tööriistade arvestust, jälgima masinaruumi tõstemehhanismide ja seadeldiste korrasolekut;
- b) korraldama määrdeõlide vastuvõtmist ja arvestamist, aurulaevadel ka mageda vee vastuvõtmist ja arvestamist;
- c) koostama laeva masina-ala tööplaani, arvestades muude mehaanikute majapidamise vajadusi ja kooskõlastama selle vanema mehaanikuga;
- d) jaotama kokkuleppel vanema mehaanikuga kogu masinameeskonna vahetitesse ja tööle ning määrama puhkepäevad;
- e) erilise mehaaniku puudumisel vastutama kogu külmutuseseadme korraliku töötamise ja seisukorra eest ning vastutama masinakatlaruumes tulekaitse abinõude ja ohutusetehnika-eeskirjade jälgimise eest.

Teise mehaaniku juuresolek on kohustuslik peajõumasina ringipööramisel ja silindrite kinnipanemisel.

Vajaduse korral asendab teist mehaanikut kolmas mehaanik.

3. Kolmas mehaanik.

210. Kolmas mehaanik vastutab vahetult katlaseadme ja aurujuhtmete nõuetava seisukorra ja korraliku töötamise eest. Mootorlaevadel kolmas mehaanik vastutab abijõumasinate, rooliseadeldise mehhaanilise osa, kompressorite, kütte- ja õhusüsteemi eest.

Laevades, kus pole neljandat mehaanikut või elektromehaanikut, vastutab kolmas mehaanik kogu elektriseadme ja -võrgu korraliku töötamise ja seisukorra eest.

Kolmanda mehaaniku pidamisele kuuluvate mehhanismide ja seadeldiste täpse loetelu määrab vanem mehaanik, arvestades seadmete tüübiga ja masinameeskonna koosseisuga.

Laevades, kus pole neljandat mehaanikut, vastutab kolmas mehaanik ankrupeli, peli, teki laadimisemehhanismide, samuti ka vile ja sireeni seisukorra eest.

211. Kolmas mehaanik korraldab kütteaine vastuvõtmist ja arvestamist.

Peale selle ta peab vee kontrolli laevanduse soojustehnilise osakonna juhendite järgi. Vajaduse korral asendab kolmandat mehaanikut neljas mehaanik.

212. Kolmas mehaanik korraldab katelde ja kõikide tema valitsemisel olevate mehhanismide kogu dokumentatsiooni, teostab katelde üle-

vaatust, ahjude mõõtmisi ja valmistab katlad ette Mereregistri inspeksiooni ülevaatuseks.

213. Kolmas mehaanik juhatab aurulaevadel vahetult kütjate tööd, aga mootorlaevadel tema juhtimisele antud masinameeskonna tööd.

4. Neljas mehaanik.

214. Neljas mehaanik vastutab kõikide teki mehhanismide tehnilise korrasoleku, mageda vee ja kütteainesüsteemide, samuti ka vile ja sireeni korrasoleku eest.

Laevades, kus koosseisud näevad ette erilised isikud nende süsteemide jälgimiseks, need töötavad neljanda mehaaniku juhtimisel.

Neljanda mehaaniku valitsemisele kuuluvate mehhanismide ja seadeldiste täpne loetelu määratakse vanema mehaaniku poolt, arvestades seadmete tüübiga ja masinameeskonna koosseisuga.

215. Neljas mehaanik juhatab vahetult tema juhtimisele antud masinameeskonna tööd.

5. Elektromehaanik.

216. Elektromehaanik vastutab elektromehhanismide, laeva elektrivõrgu, demagnetiseerimise seadeldise ja rooli elektriseadeldise korrasoleku ja töö eest.

217. Elektromehaanik on kohustatud;

- a) vanema mehaaniku kinnitamisel jaotama enda, teiste elektromehaanikute ja elektrikute vahel elektriseadmete üksikute osade valitsemise ja käsitlemise ning juhatama elektrikute tööd;
- b) õigesti pidama vahipäevaraamatut elektri alal, esitades selle igapäev vanemale mehaanikule allakirjutamiseks;
- c) valvama elektriseadmete korrasoleku järgi nende pideva järelevaatamise ja isolatsiooni takistuse kontrollimise teel, omama elektriseadmete kõik skeemid, laeva elektrienergia ja valgustuse-kanalisatsiooni skeemid ning jälgima ohutusetehnika eeskirjade täitmist, samuti teostama elektrikute jõududega elektriseadmete võimalikku remonti, kandes kõigist rikest ette vanemale mehaanikule;
- d) viibima masinaruumis või vanema mehaaniku poolt määratud paigas sel ajal kui laev läbib kitsusi või sildub; isiklikult või teda asendava elektriku kaudu valvama laadimise elektrimehhanisme laadimisetööde ajal;
- e) laevades, kus on koosseisus vähem kui kolm elektrikut, pidama vahti niisama kui elektrikud, kui antud laeva sisekorra järgi sarnased vahid on ette nähtud;

vastutama defektide päevaraamatu pidamise ja agregaatide vormulaaride seisukorra eest;

- f) koostama temale allutatud majapidamise suhtes reisirööplaani ja elektrimehhanismide profiilaktilise remondi graafiku ning esitama plaani ja graafiku kinnitamiseks vanemale mehaanikule.
- g) kontrollima õli vahetamist agregaatides;
- h) pidama elektriala materjali- ja inventari- raamatuid.

6. Mehaanik külmutusemasinate alal.

218. Mehaanik külmutusemasinate alal vastutab külmutuseseadme korrasoleku, selle töö maksimaalse ökonoomsuse ning vajaliku temperatuuri ja niiskuse hoidmise eest; samuti jälgib ta õhu konditsioneerimise süsteemi korrasolekut ja tööd.

Režiimi riknemisel, samuti ka vigastuste avastamise puhul teeb ta viibimata ettekande vanemale mehaanikule.

219. Mehaanik külmutusemasinate alal allub vahetult vanemale mehaanikule. Mehaanikule külmutusemasinate alal alluvad laeva kõik külmutusemasinistid.

Laevades, kus koosseis ei näe ette külmutusemasiniste, teenindavad külmutuseseadmeid laeva masinistid.

220. Mehaanik külmutusemasinate alal peab külmutuse ja defektide päevaraamatuid ning inventari ja materjalide raamatuid, koostab külmutuseseadme remondinimekirjad, esitades päevaraamatud ja remondinimekirjad kinnitamiseks vanemale mehaanikule.

7. Vahimehaanik.

a) Kohused sõidu ajal.

221. Vahimehaanik on kogu masina-katlavahi ülem.

Mehaanikud jaotatakse vahtidesse vanema mehaaniku poolt kinnitatud kava järgi.

222. Vahti asuv mehaanik on kohustatud:

- a) isiklikult kontrollima töötavate mehhanismide ja katelde seisukorda, saama vahetatavalt mehaanikult andmed möödunud vahis märgatud kõikide rikete ja vahile antud korralduste kohta, samuti kontrollima temale alluva vahetuse meeskonna vahti ilmumist; kõik tähelepanud korratused märgitakse üles ja tehakse teatavaks vanemale mehaanikule;
- peamasinaid (jõumasinaid) ähvardava ohu ja vajaduse puhul neid viivitamatult peatada, on vahimehaanikul õigus masinaid seisma panna ja sellest viibimata komandosillale

teatada, kutsudes samaaegselt vanema mehaaniku välja;

kui peamasinate äkiline seismapanek ähvardab laeva avariiga, on kaptenil õigus nõuda masinate töö jätkamist, võttes vastutuse tagajärgede eest enda peale; sel juhul tehakse kapteni korralduse kohta viibimata sissekanne masina päevaraamatusse; kui aga peaks olema tarvilik peamasinat peatada või ta käiku vähendada ülevaatuses või muil kiirustamist mitterõudvaid põhjusil, tuleb ette kanda vanemale mehaanikule;

- b) kinni pidama vanema mehaaniku poolt määratud mehhanismide ja aurukatelde töörežiimist ning nende käsitlemise kõikidest juhenditest ja eeskirjadest;
- c) komandosillalt masinaosakonda antud korraldused viibimata kordama ja täitma;
- d) nii seisul kui ka käigul toimetama saadud korralduste kohaselt pallasti täiendamist, välja- ja ümberpumpamist, teatades sellest vahitüürimehele ja tegema vastavad sissekanded masinapäevaraamatusse;
- e) valvama selle järgi, et mehhanismide ja katelde kõik vahid oleksid pidevalt omal kohal ja täidaksid oma kohuseid, samuti ka jälgima, et masinameeskond ohutustehnikat silmas peaks; ette kandma vanemale mehaanikule kõikidest korratustest,

tegema sissekanded masinapäevaraamatusse ja viibimata võtma tarvitusele abinõud nende kõrvaldamiseks;

- f) oma vahi kestel kandma kõik nõuetavad andmed masinapäevaraamatusse ja vahi vahetusel üksikasjaliselt informeerima teda vahetavat mehaanikut masinate, katelde ja abimehhanismide seisukorrast, samuti ka vanema mehaaniku veel täitmata korraldusist;
- g) pidama puhtust masina- ja katlaruumes;
- h) valvama selle järgi, et pilside tühjaks pumpamist ja tuha üleparda heitmist ei toimetataks keelatud paikades;
- i) vastutama kütte- ja määrdeaine ning puhastusvahendite õige ja kokkuhoidliku kulutamise eest omas vahis.

b) Kohused seisu ajal.

223. Vahimehaanik on kohustatud:

- a) jälgima masinaid teenindava ja vanema või teise mehaaniku poolt antud töid sooritava masinameeskonna tööd ning vastutab kõikide laeva mehhanismide eest;
- b) vanemale mehaanikule ettekande kujul teatama kõigest tema äraolekul juhtunust, masina- ja katlaruumide seisukorrast ja tehtavatest töödest.

224. Vahimehaanik võib öö-päevases vahis, kui masinaruumis ei töötata, puhata oma kajutis rietatuna.

Vahimehaanik on kohustatud masinaruumist väljumisel teatama vahimasinistile (motoristile) või kütjale oma asukoha.

Vahimehaanik viibib masinaruumis masinistide (motoristide) ja kütjate vahil vahetamise juures.

Vahimehaanik kindlustab häire puhul vajalike pumpade ja süsteemide korraliku töötamise.

Katelde läbipuhumine toimub vahimehaaniku juuresolekul või vahetult tema enda poolt.

C. MUU JUHTKOND.

1. Laeva raadiojaama ülem.

225. Laeva raadiojaama ülem peab kindlustama laevale raadioühenduse ja raadioseadmete õige tehnilise kasutamise vastavalt „Laeva raadioseadmete teenindamise ja käsitlemise määrustele”.

226. Laevades, kus pole laeva raadiojaama ülema ametikohta, pannakse laeva raadioühendusega kindlustamine ja laeva raadiojaama ülema kohuste täitmine vastavalt II klassi raadiotehnikule, I või II klassi raadiooperaatorile või vanemale radiotelegrafistile.

227. Laeva raadiojaama ülem vastutab raadiojaama, radiolokatsiooni- ja radiopeilingaatori-

seadeldiste, teenistusekäskluste ja teadete levitamise raadiosõlmede ja telefonikeskjaama tehnilise seisukorra eest.

228. Laeva raadiojaama ülem allub vahetult laeva kaptenile.

229. Laeva raadiojaama ülemale alluvad kõik raadiospetsialistid laevas.

230. Laeva raadiojaama ülema kohuseks on:

- a) aparatuuri, raadio- ja juhtmeühenduse tehnilise seisukorra süstemaatiline kontrollimine laevas;
- b) raadio- ja juhtmeühenduse aparatuuri pideva töötamise kindlustamine profilaktiliste remontide tegemisega;
- c) raadio- ja juhtmeühenduse aparatuuri kindlustamine vastava hulga varuosadega, eriti raadiolampidega;
- d) laeva raadiospetsialistide teenistusekohuste täitmise kontrollimine ja nende töö juhtimine;
- e) laeva raadiospetsialistide valvekordade kava koostamine ja selle kaptenile kinnitamiseks esitamine;
- f) raadioaparatuuri ja juhtmeühenduse laeva vahenditega parandatavate defektide, rikete ja vigastuste viivitamatu kõrvaldamine isiklikul osavõtul ja alluvate raadiospetsialistide ärakasutamisega;

- g) laevas ülesseatud raadio- ja juhtmeaparaatuuri igakülgne tundmine; samuti peab ta tundma „Merelaevastiku raadioside määrusi“, „Rahvusvahelist raadioside reglementi“ ja vajalikke paragrahve „Rahvusvahelisest elektriside konventsioonist“, samuti ka „Merel inimelude kaitsmise rahvusvahelisest konventsioonist“; „Kalda ja laeva raadiojaamade ehitamise ja kasutamise ohutustehnika määrusi“; „Laeva raadioseadmete teenindamise ja nende käsitamise määrusi“;
- h) inventari ja materjalide raamatute pidamine; aruandluse koostamine sise- ja rahvusvahelise raadiogrammide vahetuse kohta;
- i) ranna- ja laevaraadiojaamade rahvusvaheliste nomenklatuuride ja käsiraamatute tundmine ja kasutada oskamine;
- j) raadiovahtide pidamine, kui ta neist pole vabastatud;
- k) laeva raadio- ja juhtmeside varustuse montaaži- ja remonditööde kvaliteedi isiklik kontrollimine, samuti selle varustuse vastuvõtmisest osavõtmine;
- l) saatja või vastuvõtja rivist väljalangemisel viivitamata abinõude tarvituselevõtmine vigastuste kõrvaldamiseks ja nor-

maalse tegevuse jaluleseadmiseks, kandes sellest ette kaptenile;

- m) raadiojaama antenni mahavõtmise ja ülesseadmise juhtimine, kui selleks laadimisetööde käigus tekib tarvidus;
- n) raadiojaama vahipäevaraamatu igapäevane kontrollimine, selle allakirjutamine ja päevaraamatu esitamine kaptenile allakirjutamiseks;
- o) reisil kapteni loal registreerimine laevanduse raadiokeskuses ja laeva sõidupiirkonna ranna raadiojaamades;
- p) seisul raadiojaamadeta sadamates või reidil kapteni loal lühendatud raadiovahipidamise kindlustamine, kuid mitte vähem kui 8 tundi öö-päevas rahvusvahelise kava järgi;
- q) perioodiliselt saata laevanduse sideametile või sadama sideosakonnale väljakirjutusi raadiojaama vahipäevaraamatust ranna ja laevade raadiojaamade poolt „Rahvusvahelise raadioside reglamendi” ja „Mere-laevastiku raadioside määruste” rikkumiste kohta;
- r) anda sõidult kodusadamasse jõudes reisiaruanne laevanduse sideameti või sadama sideosakonna ülemale;

- s) anda laevast lahkudes vahitüürimehele raadiokabiini, agregaatide ja akumulaa-
torite ruumide võtmed;
- t) viibida laeva raadio- ja juhtmeside apara-
tuuri ülevaatuse juures laevanduse ja
Mereregistri esindajate poolt, samuti laeva
raadiojaama järelvaatuse juures inspek-
torite poolt kodu- ja välissadamais;
- u) laeva määramisel vastu võtta oma eel-
käijalt raadio- ja telefoniside aparatuur,
nende juurde kuuluvad varuosad, tehniline
dokumentatsioon (joonised, skeemid, pas-
sid), raadiojaama load, aparatuuri teenin-
damise juhendid, käsiraamatud, juhtnöörid
ja nomenklatuurid;
- v) üksikasjaliselt tutvuda vastuvõetava varus-
tuse seisukorraga ja katsetamisega kont-
rollida raadioside saate- ja vastuvõtu-
seadeldiste normaalset režiimi.

Raadio- ja juhtmeside aparatuuri vastuvõtmine ja üleandmine toimub võimalikult laevanduse sideameti või sadama sideosakonna esindaja juuresolekul.

Vastuvõtmise-üleandmise kohta koostatakse akt, mille üks eksemplar esitatakse ettekandega kaptenile, aga teine saadetakse laevanduse (sada-
dama) sideametile (-osakonda).

2. Vahi-raadiooperaator.

231. Vahi-raadiooperaatori peamiseks kohuseks on laeva side pidamine raadio kaudu teiste laevade ja sadamatega.

Laevades, kus vahte peavad raadiotehnikud ja raadiotelegrafistid, pannakse vahi-raadiooperaatori kohuste täitmine nende peale.

232. Vahi-raadiooperaator allub vahetult laeva raadiojaama ülemale, peab vahti laeva raadiojaama ülema poolt koostatud ja kapteni poolt kinnitatud kava kohaselt ja vastutab raadiotelegrafi teenistuse eest omas vahis, samuti ka laeva raadiojaama ülema poolt temale antud tehnilise töö eest.

233. Vahi-raadiooperaator on kohustatud:

- a) enne vahti asumist tutvuma raadiojaama aparatuuri seisukorraga, eriti avariiseadmetega ja hädasignaalide automaatsaatjaga, samuti kõikide korraldustega vahi kohta;
- b) märkima raadiojaama vahipäevaraamatusse vahi alguse või selle vastuvõtmise aja üleandjalt;
- c) vahi kestel hoolega kuulama eetrit kutsungi- ja hädalaineil (lainel 600 m);
- d) toimetama korrespondentsi vahetust rannaja laevaraadiojaamadega kesk- ja lühilaineil;

- e) vastu võtma ilmateateid, teateid meresõitjaile ja muid meresõitjaile määratud raadioülekandeid;
- f) vastu võtma oma laevanduse, aga vajaduse korral ka teise laevanduse ringkirjalisi ülekandeid;
- g) hoolega pidama „Raadiojaama vahi-päeva-raamatut”, kirjutades tindiga sisse edasiantud ja vastuvõetud raadiogrammide numbrid ja vastuvõetud raadiogrammide sisu, alarmi- ja hädasignaale, teated hädasoleku kohta, julgeoleku- ja kiirvajaduse-signaale, ning neile järgnevad teated, ilmateated ja teated meresõitjatele, ajakontrolli, „Rahvusvahelise raadioside reglamendi” ja „Merelaevastiku raadioside määruste” rikkumise faktid ning muud andmed eetris kuuldu kohta;
- h) alarmi-, häda-, julgeoleku- ja kiirvajaduse-signalide vastuvõtmise puhul raadioühenduse pidamise ajal katkestama ühenduse pidamise, teatama saadud signalidest vahitüürimehele ja toimima siis vastavalt kapteni juhtnõrile, „Rahvusvahelise raadioside reglamendile”, „Merelaevastiku raadioside määrustele” ja sadamate, laevanduse ning Merelaevastiku ministeeriumi korraldustele;

- i) „Rahvusvahelise raadioside reglamendis” määratud vaikuseperioodil katkestama ühendusepidamine ja jälgima eetrit kutsungi- ja hädalainel (600 m);
- j) kinni pidama eetri-distsipliinist, väljakutsete, vastamiste ja ühenduse pidamise eeskirjadest, mitte lubama era- ja koodeerimata kõnesid; eetris distsipliini ja korra hoidmisse puutuvad kontroll- ja rannaradiojaamade nõuded tulevad tal täita viibimata ja vastuvaidlemata.

234. Vahi-raadiooperaatoril on keelatud vahi ajal ringhäälingu ja ajakirjanduse saadete vastuvõtmine.

235. Vahi-raadiooperaatoril on keelatud lahkuda raadiokabiinist ja kõrvale kalduda oma otsestest kohustustest, samuti lubada kabiini kõrvalisi isikuid ja meeskonnaliikmeid ilma teenistusealase vajaduseta.

236. Vahi-raadiooperaatori poolt edasiantavad väljaminevad teenistusealased raadiogrammid peavad olema kapteni allkirjaga, kuna muude korra määravad vastavad määrused.

237. Vahi-raadiooperaator on kohustatud hoidma saladuses raadiotelegraafilise kirjavahetuse. Selle kirjavahetuse kontrollimise õigus on laevas ainult kaptenil.

238. Võimsamal raadioseadmel või sidepidamiseks paremates tingimustes töötav vahi-raadio-

operaator on kohustatud reisi ajal osutama side alal kaasabi teistele laevadele ja vajaduse korral teostama transiit-vastuvõttu nii rannalt kui ka laevadelt.

239. Vahi-raadiooperaator on kohustatud silmas pidama „Ranna ja laeva raadiojaamade ehitamise ja kasutamise ohutusetehnika määrusi” ja „Laeva raadioseadmete teenindamise ja käsitamise määrusi.”

240. Vahi-raadiooperaator kannab viibimata laeva raadiojaama ülemale ette raadiosaatja või -vastuvõtja rivist väljalangemisest ja võtab tarvitusele kiirabinõud nende parandamiseks.

241. Enne vahi lõpetamist on vahi-raadiooperaator kohustatud kontrollima laeva raadiojaama valmisolekut viivitamatuks töötamiseks vastavalt „Laeva raadioseadmete teenindamise ja käsitamise määruste” nõudeile ja kontrollimise tulemused sisse kandma „Raadiojaama vahi-päevaraamatusse”.

3. Elektronavigatsiooni aparaatide tehnik.

(navigatsiooni elektrik)

242. Elektronavigatsiooni aparaatide tehniku ametisse määratakse isik, kel on eriline tunnistus, mis annab talle õiguse elektronavigatsiooni aparaatide valitsemiseks. Elektronavigatsiooni aparaatide tehnik allub vahetult vanemale tüüri-

mehele või navigatsiooni tüürimehele (kus see on olemas).

243. Elektronavigatsiooni aparate tehnik on kohustatud:

- a) valvama kõikide elektronavigatsiooni aparate korraliku töötamise järgi, hästi tundma tema hoolde usaldatud vurrkompasside, kajaloodide, elektrilogide jt. materiaalse; hoidma neid heas töökorras ja teostama vähemat jooksvat remonti;
- b) koostama remondinimekirjad, jälgima ja vastutama vastuvõetud remonditööde kvaliteedi eest, pidama elektronavigatsiooni aparate töö kohta päevaraamatuid ja tema hoolde usaldatud aparate kohta inventari- ja materjaliraamatuid ning õigeaegselt hoolitsema vajalike materjalide ja varuosade saamise eest;
- c) vastutama repiiterite töö kooskõlastamise eest, määrama isiklikult või vahitüürimehe kaasabil elektronavigatsiooni aparate parandused ja sisse kandma need erilisse päevaraamatusse.

Ebanormaalsuste puhul elektronavigatsiooni aparate töös, sellest viivitamatult ette kandma vanemale tüürimehele või navigatsiooni tüürimehele, võttes tarvitusele abinõud rikete kõrvaldamiseks.

4. Raadiometrist.

244. Raadiometristi ametisse määratakse isik, kel on eriline tunnistus, mis annab talle õiguse raadiomeetriliste aparaatide ja seadmete valitsemiseks. Raadiometrist allub vahetult laeva radiojaama ülemale, kuid operatiivselt vahitüürimehele.

245. Raadiometrist vastutab kõikide raadiomeetriliste aparaatide ja seadmete korraliku töötamise eest ja peab tundma tema hoolde usaldatud materiaalsust; on kohustatud hoidma need heas töökorras ja teostama vähemat jooksvat remonti.

246. Raadiometrist koostab remondinimekirjad, jälgib ja vastutab vastuvõetud remonditööde kvaliteedi eest, peab raadiomeetriliste seadmete töö kohta päevaraamatut ja hoolitseb õigeaegselt vajalike materjalide ja varuosade saamise eest.

Ebanormaalsuste puhul raadiomeetriliste seadmete töös on raadiometrist kohustatud sellest viivitamatult ette kandma laeva radiojaama ülemale, võttes tarvitusele abinõud rikete kõrvaldamiseks.

5. Laeva arst.

247. Arst on laeva meditsiinala teenindavate kõikide isikute ülem.

248. Laeva arst allub administratiivselt vahetult vanemale tüürimehele.

Arst vastutab võrdselt vanema tüürimehega laeva üldise sanitaarse seisukorra eest ja personaalselt meeskonna ja reisijate tervist kindlustavate vajalike hügieeniliste tingimuste loomise eest laevas.

249. Arsti vahetus korralduses on laevas kõik arstlik-sanitaarsed seadmed: laatsaretid, ambulatooriumid, sanitaarkajutid, apteegid jms.

Neid ruume muuks otstarbeks kasutada on keelatud.

250. Laeva arst on kohustatud:

- a) osutama arstiabi laevameeskonnale, reisi-jaile ja ajutiselt laevas töötavaile isikuile, samuti korraldama kogu sanitaar-profilaktilist tööd laevas;
- b) õpetama laeva isiklikule koosseisule esmaabi andmise võtteid õnnetusejuhtude puhul;
- c) enne reisi järeleivaatama laeva kogu isikliku koosseisu ja kõik arstlik-sanitaarsed objektid; kõigist haigestumisist, samuti ka puudusist laeva arstlik-sanitaarse kindlustamise alal kannab arst ette kaptenile ja sadama sanitaartenistuse ülemale, võttes samal ajal tarvitusele abinõud nakkus- ja raskesti haigete eemaldamiseks, samuti ka puuduste kõrvaldamiseks;
- d) välja kirjutama ja vastu võtma arstlik-sanitaarseid varustust ja jälgima selle

- edasist õiget hoidmist ja kulutamist ning vastava aruandluse pidamist;
- e) hoidma tugevamõjulisi aineid oma isiklikul vastutusel;
 - f) perioodiliselt, vähemalt kord kuus, meeskonna arstlikult järele vaatama, aga toidu valmistamisega ja ettekandmisega, toiduainete hoidmisega ja kajutite koristamisega tegeleva teenindava personaali vähemalt kaks korda kuus, pöörates erilist tähelepanu ümbritsevate tervist ohustavatele nakkushaigustele;
 - g) võtma arstlikule järele vaatusele iga laeva vastnimetatud isiku, enne tema tööle lubamist;
 - h) valvama, et reisijate hulgas poleks nakkushaigeid ega sarnaseid, kes tervisliku seisukorra tõttu pole suutelised elu ohustamata meresõitu välja kannatama; sarnaste haigete avastamisel kaptenile ette kandma vastavate abinõude tarvitusele võtmiseks;
 - i) arstiabiga mitte kindlustatud ja samuti välissadamais seistes, viibima laevas ja ainult kapteni loal maale minema;
 - j) koostama meeskonna ja reisijate tervisliku seisukorra kohta sadama sanitaar-järelevalve jaoks tõendid ja need koos kapteniga alla kirjutama;

- k) hankima sanitaar-patendid ja deratisatsiooni tõendid;
- l) tundma NSVL poolt sõlmitud rahvusvahelisi sanitaarkonventsioone ja valvama selle järgi, et välismaa sadamavõimud ei rikuks laeva õiguste ja huvide kahjuks nende konventsioonide määrusi; sarnastest rikkumistest viibimata ette kandma kaptenile;
- m) valvama, et laevameeskonnale ja reisijaile oleks kindlustatud hea toit; kontrollima laeva toodavate toiduainete kvaliteeti ja nende hoiutingimusi; kontrollima iga päev toiduainete kvaliteeti enne nende katlasse asetamist; koos vanema tüürimehega osa võtma toidu proovimisest enne selle laiailajagamist; jälgima toidu kalorite-sisaldavust ja kõikidest sanitaarmäärustest kinnipidamist stjuuardite, kokkade, keetjate ja muu teenindava personaali poolt, samuti ka jälgima laeva võetava joogivee kvaliteeti;
- n) iga päev saatma kaptenit või vanemat tüürimeest laeva ülevaatamisel, esitades seejuures oma kaalutlused laeva sanitaarse seisukorra kohta;
- o) iga päev, kapteni poolt kinnitatud kella-aegadel, ambulatoorselt vastu võtma haigestunuid, teatades vanemale tüürimehele neist haigeist, kes vajavad töölt vabasta-

mist või maale saatmist spetsiaalse arstiabi saamiseks;
osutama erakorralistel juhtudel arstiabi igal ajal;

- p) iga päev esitama vanemale tüürimehele andmed laatsaretis viibivate haigete kohta;
- q) valvama korra järgi laatsaretis, haigete poolt nende jaoks maksma pandud eeskirjadest kinnipidamise järgi ja jälgima laatsareti ruumide puhtust, nende nõuetavat õhutemperatuuri ning haigetele antava toidu headust;
- r) vajadust mööda esitama vanemale tüürimehele andmed laeva arstlik-sanitaarsete seadmete remondi vajaduse kohta.

251. Kui laeva koosseisus on arsti asemel ette nähtud velsker, siis pannakse viimasele määrustiku käesolevas jaos loetletud kõigi kohustuste täitmine.

6. Restoraator.

252. Restoraator korraldab laevas viibivate reisijate toitlustamist. Tema kohuseks on:

- a) vajalike toiduainete õigeaegne varumine küllaldasel hulgal ja hea kvaliteediga;
- b) õigeaegse ja heakvaliteedilise toidu valmistamise kindlustamine;

c) puhvetite kindlustamine mitmekesise kaupade valikuga ja heakvaliteediliste kaupadega küllaldasel hulgal.

253. Restoraator allub vahetult laeva kaptenile.

254. Restoraator võtab nimekirja järgi vastu söögisaali, puhveti, köögi jms. inventari, vastutab selle alalhoidmise eest ja valvab selle järgi, et ruumid ja inventar hoitaks puhas ja korras.

255. Restoraator juhatab vahetult restorani, puhvetit ja kööki teenindava personaali tööd.

Välissõidu laevadele restorani, puhveti ja köögi isikliku koosseisu valik toimub laevanduse kaadriosakonna kaudu eelneva kokkuleppe alusel kapteniga. Rannasõidu laevade restoran-puhveti ja köögi isikliku koosseisu valik toimub „Torgmortsansi” kontori poolt kokkuleppel laevanduse kaadriosakonnaga ja kapteniga.

IV p e a t ü k k .

LAEVAMEESKOND

A. Uldeeskirjad.

256. Laevameeskond koosneb teki- ja masinameeskonnast ning teenindavast personaalist.

257. Tekimeeskonna koosseisu kuuluvad: pootsman, abi-pootsman, puusepp, vanem madrus, vanem roolimees, I ja II klassi madrused, õpilased, praktikandid, madrus-sanitar.

258. Masinameeskonna koosseisu kuuluvad: vanem masinist (vanem motorist), I ja II klassi masinistid (motoristid), vanemad kütjad, I ja II klassi kütjad, elektrikud, laeva treial, masina laohoidja, pumba-, kraana- ja ruumimasinistid, õpilased, praktikandid ja külmutuse-masinistid.

259. Teenindavasse koosseisu kuuluvad: vanem kokk, kokad, kokapoisid, stjuuardid, koristajad.

Peale nende on reisijatelaevadel (reisijate teenindamiseks) kokad, kokapoisid, puhvetipidajad, kajutiteenija, ettekandjad, kastellaan, juuk-sur jm.

260. Meeskonnaliikmete edutamine kõrgematele ametikohtadele toimub pärast vastavat ettevalmistust ja tehmiinimumi õiendamist.

261. Vahipidamisel või tööl olles ühelgi meeskonnaliikmel pole õigust töökohalt lahkuda vahitüürimehe, mehaaniku või antud tööd juhatava juhtkonna liikme loata.

262. Kõik laevameeskonna liikmed on kohustatud hoolitsema materjalide ja kütteaine ettevaatliku kulutamise ning sisseseade ja tööriistade hoolika kasutamise eest.

263. Masina- ja katlaosakondade ning teki vahimehed on kohustatud oma teenistusekohuste täitmisel olema tähelepanelikud ja omalt kohalt enne mitte lahkuma, kui vaht pole järgmisele vahetusele üle antud.

264. Kõik laeva mehhanismid, süsteemid, seadeldised ja sisseseade kinnitatakse kava kohaselt üksikute laevameeskonna liikmete valitsemisele, kes jälgivad nende seisukorda, kandes oma vahele ülemale ette kõigist märgatud ebanormaalsustest.

265. Kogu tekimeeskond on kohustatud kindlalt tundma signalisatsiooni reegleid (käsimafor, Morse valgustähestik ja lippude täheline tähendus „Rahvusvahelise signaalkoodi” järgi).

266. Kõik laevameeskonna liikmed peavad kindlalt teadma oma kohustusi häirete puhul ja ennast täiendama nende täitmisel.

267. Toiduainete, jää ja kõõgi jaoks kivisõe laeva laadimine toimub laevameeskonna (teki, masina ja teenindava koosseisu) jõududega. Materjalide ja laeva inventari laadimine, samuti ka väljaandmine toimub kuuluvuse järgi.

B. Tekimeeskond.

1. Pootsman

268. Pootsman on vahetu ülem tekimeeskonnale, kes peab vastuvaidlematult täitma kõiki tema korraldusi.

Pootsman jaotab töö meeskonnaliikmete vahel ja valvab selle õige, täpse ja kiire täitmise järgi.

269. Pootsman on kohustatud:

- a) tundma kõiki laeva töid, värvide segamist, taageldustöid, ankrupeli ja vintside käsitamist, laeva tõsteabinõude, trosside, plokkide ja tõuvärgi iseärasusi, nende kvaliteeti, lubatavat koormatist ja nende rakendamist mitmesugustel juhtudel;
- b) väga hästi tundma aeru- ja purjepaadi juhtimist, samuti ka kõiki laeva ülestaageldamise töid ja neid vahetult juhatama;
- c) puksiir-vintsiiga varustatud laevades tundma selle juhtimist, bageritel aga nende varustust ja varuosade vahetamist, oskama parandada pontoonidevahelisi ühendeid (farkoppe), slaagistust, nagasid jms. ning kontrollima nende veekindlust;
- d) regulaarselt kontrollima kere, rangoudi, taglase, laadimiseeadmete, ankrute ja nende pärdiste ning muude sisseseade- ja varustuse-esemete seisukorda, hoolitsema selle eest, et need oleksid pidevalt täiesti korras ja töövalmis ning et kõlbmatuks muutunud esemed asendataks uutega;
- e) jälgima kaubaruumide pilside ja pilsirettide, ruumi põranda, higilaudade (ruumi lattide) jne. korrasolekut;
- f) valvama ankrukettide paigutust; raskekaaluliste ja kogukate kaupade laadimisel

ja lossamisel vahetult osa võtma nendest töödest;

- g) jälgima, et kai ääres seistes ja kaatrite, praamide, kraanade, elevaatorite, ujuvtöökodade või muude ujuvabinõude laeva külje all olles äravoolu avad ja spiigatid oleksid kaetud vastavate kilpidega;
- h) tutvustama vast laeva saabunud tekimeeskonna liikmeid laeva korraga, tuletõrjevahendite ja -kraanide ning päästevahendite asukohtadega ning õpetama neid kasutama;
- i) laevas abi-pootsmani ameti puududes valitsema laeva inventari ja materjalide ladusid; vastutama varade ja tuletõrje inventari korrasoleku ja alalhoidmise eest ning võtma tarvitusele kõik ettevaatuse abinõud tuleohu vältimiseks;
- j) hoolitsema, et laevas oleks küllaldasel hulgal avariimaterjale (tsement, laudad, liiv jms.), hoidma neid kuivas kohas ja pidama korras plaastrid ning kiilualused otsad;
- k) laeva väljumise eel jälgima tekil asuva kogu varustuse ja esemete merekindlat kinnitust ning valvepaadi alalist valmisolekut;
- l) jälgima, et laeva paadid, nende päraldised ja puutumatud varud hoitaks tarvilikus korras ja puhtad, et aerud, rangout ja

- purjed oleksid kohale sobitatud, et paatide päraldised asuksid omal kohal ja oleksid paigutatud merepraktika nõuete kohaselt;
- m) jälgima ruumiluukide õiget sulgemist presentidega, ruumide kiilumist ja poomide ning kraanade merekindlalt kinnitamist, samuti ka roolisektoritalide ja roolikettide vajalikku korrasolekut;
- n) sadamale lähenedes katsetama ankrupeli töötamist, seda määrima ja veenduma selle korrasolekus;
ankrupaigale lähenedes vahitüürimehe korraldusel ankrud allalaskmiseks valmis seadma ja käskluse puhul alla laskma;
sadamast väljudes käskluse puhul ankrud üles tõstma ja merekindlalt kinnitama;
- o) sildumise lõppedes jälgima, et kõikide sildumiseotste alla klüüsides ja keepides pandaks matid ja et trossidele asetataks rotikilbid;
- p) puusepa puududes jälgima joogivee vastuvõtmist ja tarvitamist, samuti et reisul tekipaakides oleks küllaldaselt keedetud vett reisijate tarvis;
- q) laevas puusepa ja vanema madruse puududes mõõtma vett pilsides ja pallast-tsisternides ning tulemused üles märkima;
- r) jälgima puhtust laevas ja meeskonna ruumes;

s) kindlustama talaste ettevalmistamist tööde tarvis laeva külgedel, mastide ja korstnate juures.

270. Pootsman ei pea vahti ei laeva sõidul ega seisul, väljaarvatud erijuhud kapteni või vanema tüürimehe korraldusel.

Bageritel pootsman peab vahetuse vahte.

Märkus: Laevades kus on vanema pootsmani ametikoht, jaotatakse pootsmanite kohustused laeva käskkirjas.

2. A b i - p o o t s m a n .

271. Abi-pootsman on pootsmani abi majanduse alal. Tema kohuseks on: teki materjalide, inventari ja tööriistade vastuvõtmine ladudest hoidmine ja väljaandmine ning vastuvõtmine laeva meeskonna liikmeilt, nende arvestamine ja samuti tööriistade kohendamine.

Abi-pootsman määratakse kõige enam vilunud vanemate madruste hulgast.

272. Abi-pootsman on kohustatud:

a) enne sadamasse jõudmist koostama nõudmised kippariala materjalide ja inventari kohta, peale nõudmiste kinnitamist vanema tüürimehe poolt vormistama need sadamas ja laeva toimetatud varad vastu võtma;

- b) jälgima presentide, päikesevarjude, puri-ventilaatorite, tuulepurjede, päästevööde, katete jne. hoidmist ja õigeaegset tuulutamist, samuti varu-signaallaternate hoidmist;
- c) jälgima tule-tõrjevoolikute ja ühendusemutrite heas korras olekut ning tihenduserõngaste kohaleasetust ja vahetamist jne., teki tulekustutajaid ja vastutama tule-tõrje korraldamise eest abi-pootsmani ruumis;
- d) tundma kõiki taglase, purje ja maalritõid ning segama laeva töödeks vajalikke värve.

3. Puusepp.

273. Puusepp on kohustatud:

- a) tegema kõik laeva puusepatööd pootsmani näpunäitel;
- b) hoidma ja täies korras pidama kõiki oma tööriistu ja valmis hoidma kõik oma tööala materjalid; vajalike materjalivarude ärakulutamise puhul sellest pootsmanile ette kandma, mageda vee vastu võtma, toimetama vee kontrollmõõtmisi pallast-tankides ja pilsides ning mõõtmise tulemused üles kirjutama;
- c) jälgima kandelühtrite ja -lampide alalhoidmist, andma kõik rikkes kandelambid ja -lühtrid laeva elektrikule parandamiseks;

- d) kindlustama küllaldaselt hulgal valmis kiilusid ruumiluukide lattide kiilumiseks;
- e) jälgima pimendusekatete heas korras olekut, nende õigeaegset remontimist ja hoidmist, illuminaatorite seisukorda ja veekindlust, toimetades õigeaegselt illuminaatorite kummitihendite vahetamist.

274. Peale puusepatööde tundmise puusepal peab olema vähemalt I klassi madruse kvalifikatsioon.

275. Laadimisel ja lossamisel võidakse puusepp vanema tüürimehe korraldusel rakendada kaubapakendi parandamisele ja laadungi kinnitamisele ruumides.

276. Puusepp vastutab vahetult tuletõrje korraldamise eest puutöökojas.

277. Puusepp ei pea vahti. Vanema tüürimehe korraldusel võidakse ta tarvilikel juhtudel rakendada vahipidamisele.

4. Vanem madrus.

278. Vanem madrus määratakse kõige rohkem vilunud I klassi madruste hulgast.

Vanem madrus juhatab tüürimehe näpunäiteil laeva sildumist ahtris; hoiab käsi- ja sügavloode ning mõõdab nendega sügavusi.

Toimetab puusepa puududes pallast- ja joogi-veetankide mõõtmist.

279. Bageritel peab vanem madrus, peale ank-rute väljaviimise, tundma bageri tööle rakenda-mise ja töö lõppedes selle koristamise eeskirju ja võtteid. Ta peab oskama käsitada koparaami, tundma kopapuhi kokkupanemist ja lahtivõtmist ning osade vahetamist, samuti rennide ja ujuva torustiku äravõtmist ja kohalepanemist. Bageri töötades vanem madrus asub vintsil.

280. Vanem madruse kohus on jälgida ahtri sildumisetrosside, vaieripoolide ja kogu sildumise-inventari alalhoidmist. Pärast laeva sildumist jälgida, et sildumiseotste alla asetataks matid ja kaetaks rotikilpidega.

5. Vanem roolimees

281. Vanem roolimees määratakse parimate I klassi madruste hulgast. Sadamaisse sisse- ja väljasõidul ning kapteni äranägemisel ka teistel vajalikel juhtudel, asub vanem roolimees rooli. Enne mereleminekut ta vaatab hoolega järele ja määrab sisse kogu roolikettide süsteemi ning kontrollib rooliseadeldise töötamist.

282. Vanem roolimees on kohustatud tundma rooli mehaaniliselt käsitamisel käsitsi käsitami-sele üleviimist ja jälgima käsitsi käsitamise süs-teemi heas korras olekut.

283. Vanem roolimees on kohustatud jälgima korda ja puhtust roolimajas ja kaardikambris,

„Rahvusvahelise signaalkoodi” (ja teiste) signaallippude, avariivalgustuse, kompasside, käsiudupasuna, varu- ja signaallaternate ning roolikambri muu sisseseade seisukorda ja hoidmist.

Välissõidu laevades on vanem roolimees kohustatud teadma roolikäsitamisesse puutuvaid peamisi käsklusi inglise keeles.

6. I klassi madrus.

284. Peale II klassi madruse kohuste peab I klassi madrus: oskama käsitada rooli, aeru- ja purjepaate, tundma kompassi rumbe ja kõiki taglase töid (tegema pleisse, sõlmi, kleedimist jms.), välja viima varpankruid ja sildumiseotsi, loodima käsi- ja sügavloodiga, märkima sügavloodi ja loodi liine, välja võtma ja sisse laskma mehaanilise logi liine, määrima logi ja üles tähendama selle näitamisi, töötama vintsidel ja ankrupelil, parandama presente ja päikesevarjusid jms. Oskama mōõta vett pilsides ja tankides, õmmelda purjesid, punuda matte, remontida ja tõrvata taglast, tundma kaubaruumi töid ning kohustusi laeva häirete puhul.

285. I klassi madrus peab hoidma puhta roolimaja ja kaardikambri, sillad ja neile kinnitatud päästepaadid ning teatud kohad tekil.

286. I klassi madrus on kohustatud vabalt oskama kasutada vaatlusside vahendeid, semaforilippe, valgussignalisatsiooni (Morse), tundma

„Rahvusvahelise signaalkoodi” lippude tähelist tähendust ja signaalide üleskirjutamist ning teadma signalisatsiooniteenistuse määrusi.

287. I klassi madrus peab oskama värvida laeva välis- kui ka siseosi.

7. II klassi madrus.

288. II klassi madrus peab oskama sõlmida kõiki sõlmi, otsi kinni siduda, tundma töid kaubaruumis, aerutamist paatides ühe ja kahe aeruga, vintsi ja peli käsitamist, vintside ja pelide koppelidele trosside panemist, toimetama värvimistööid, teki ja ruumide koristamist, pesemist, värvimist ja rooste mahakloppimist kõigis laeva osades ning kõiki laeva töid pootsmani juhatusel.

289. II klassi madrus peab oskama semaforilippudega rääkida ja teadma signaal-vaatlusvahipidamise määrusi.

290. II klassi madrus peab kava kohaselt vahti sõidul ja seisul, täidab samuti, kus tarvilik, päevniku kohuseid meeskonna eluruumis.

291. II klassi madrust ei lubata iseseisvasse roolivahti. Soodsate sõidutingimuste puhul võib vahitüürimees kapteni loal ta paigutada rooli.

8. Vahimadrus.

292. Enne vahti asumist peab madrus järele vaatama rooliketid, roolisektori-talid, sõidu-, reidi- ja signaaltuled. Nende seisukorrast ta kannab ette vahitüürimehele.

293. Vahimadrus on kohustatud:

- a) rooli asumisel küsima vahitüürimehe luba roolimehe vahetamiseks ja pärast loa saamist võtma vahetatavalt laeva kursi ning pärima kuidas laev rooli kuulab; vahetatav ja vahi ülevõtja kannavad vahitüürimehele ette üleantud ja vastuvõetud kursi; vahimadrus märgib tüürikompassi kursi erilisele tahvile roolimajas;
- b) roolis mitte tegelema kõrvaliste asjadega, tal on keelatud suitsetada, istuda ja kõnelustesse astuda; kui laev vahi kestes hakkab halvasti rooli kuulama või kompassikaart valesi liikuma, on ta kohustatud sellest viibimata vahitüürimehele ette kandma;
- c) laeva ankrus seistes loodi juurde pandud vahimadrus peab laeva triivimise puhul sellest viibimata ette kandma vahitüürimehele;
- d) pakil vahti pidades tähelepanelikult vaatlema horisonti, pöörates erilist tähelepanu vastutulevate laevade tuledele ja udusignaalidele; kõigest tähelepanudust viibimata

ette kandma vahitüürimehele kella, ruupori või telefoni kaudu;

- e) laeva seistes tulekahju tekkimisel või tulekahju märkamisel naaberlaevas või laos andma tulekahju häire laeva kellaga või häirekellaga;
- f) vahitüürimehe korraldusel õigeaegselt heiskama ja langetama lipud ning lööma kella;
- g) trepi juures vahti pidades olema riietatud vormi, käesidemega, ja vahitüürimehe loata mitte laskma laeva kõrvalisi isikuid;
- h) seisul vahti pidades pidevalt viibima tekil ja jälgima kogu ümbrust ning peaasjalikult ankruketti, sildumiseotsi, tulesid, möödivate laevade signaale ja ilmastiku muutumist; märgatud muudatusist viibimata vahitüürimehele ette kandma;
- i) abistama tüürimeest reisijate pealetulekul ja mahaminekul.

294. Vahimadruste vahetus toimub tekil, röölimeeste vahetus rooliratta juures, kusjuures vahikorraale asuvat vahti hoiatatakse 15 minutit enne vahi algust.

295. Sadama- ja abilaevade vahimehed võivad pärast vahetamist veeta oma puhkeaja maal, vastavalt nende laevade jaoks sadama ülema poolt maksma pandud eeskirjadele.

9. Madrus-tuuker.

296. Madrus-tuuker on kohustatud vanema tüürimehe korraldusel toimetama veealuseid töid, juhindudes selleks eriti antud määrustest.

297. Madrus-tuuker vastutab tuukrivarustuse heas korras ja töövalmis oleku eest ja kannab kõikidest puudustest ette vanemale tüürimehele.

298. Madrus-tuukril peab olema I klassi madruse kvalifikatsioon ja tegema kõiki laeva töid ühevõrdselt tekimeeskonnaga.

Madrus-tuuker rakendatakse vahipidamisele nii sõidul kui ka sadamas seistes üldistel alustel.

299. Kui laevas on mitu madrus-tuukrit, määratakse kõige vilunum neist vanemaks.

10. Kaubaruumi madrus.

300. Kaubaruumi töödele määratakse kõige vilunumad madrused.

301. I ja II klassi madrused on kohustatud õppima laadimiseasjandust, korjama kogemusi õige stouimise, kaubaruumi kubatuuri parima ärakasutamise ja laadungi õige paigutamise kohta. Nad peavad teadma oma kaubaruumide ja nende üksikosade kubatuuri ja jälgima laadungi õiget eraldamist.

302. Vastu võetava või välja antava kauba ülelugemisele paigutatud kaubaruumi madrus vastutab õige loendamise eest.

303. Kaubaruumi madrus on kohustatud:

- a) jälgima tema hooleks antud kaubaruumi puhtust ja korrasolekut, valmis seadma ja ära koristama poomid, trossid jne.;
- b) hoidma laadimisetropid, lossamisevaierid, haagid ja teised laadimise-seadeldise osad, samuti ka muud laadungi päraldised heas korras ja alalises valmisolekus kasutamiseks; iga kord enne peale- ja väljalaadimist need hoolikalt järele vaatama ja märgatud rikestest pootsmanile teatama;
- c) enne laadimisetööde algust laialikandma ja kohtadele paigutama kandelühtrid selliselt, et kindlustada kaubaruumi kõige soodsamat valgustamist; pärast laadimisetöid need ära koristama ja andma lattu;
- d) jälgima, et enne laadimist illuminaatorite kaitseklapid kaubaruumes, samuti pallast- ja joogivee-tankide luugid oleksid hästi suletud, jälgima torustiku korrasolekut, pilside ja imemisrestide puhtust, samuti et pilside katted oleksid tihedalt suletud; laadimisetööde kestel jälgima kaubaruumi valgustust ja tööde lõppedes selle kustutama;
- e) valvama kaubaruumi treppide korrasoleku järgi ja märgatud puudustest viibimata ette kandma teisele tüürimehele;

- f) laadimisetööde jooksul mitte laskma kaubaruumi ebakaines olekus isikuid, eemaldades need viibimata, sellest teisele tüürimehele ette kandes;
- g) mitte lubama suitsetamist kaubaruumis; märgates suitsetajat eemaldama selle viibimata kaubaruumist ja sellest teisele tüürimehele ette kandma;
- h) kui laadimisetööde käigus ei eemaldata kõike biime, siis jälgima seda, et kohale jäänud biimid oleksid hoolikalt kinnitatud poltidega;
- i) laadimisetööde kestel viibima pidevalt kaubaruumis ja paigutama laadungi teise tüürimehe juhtnööri kohaselt, vältides selle vigastamist;
- j) vigases taaras kaupu mitte vastu võtma ja sellest viibimata teatama teisele tüürimehele;
- k) valmis hoidma abinõud taara parandamiseks;
- l) kindlustama tingimata kõikide kohtade väljalaadimise sihtsadamas; kui mõni koht jääb välja laadimata või kui laaditakse välja ülearuseid kohti, viibimata sellest ette kandma teisele tüürimehele;
- m) enne laadimisetööde algust jälgima luukide õiget kõrvalepanemist numbri järjekorras ja luugi presentide alalhoidmist;

- n) laadimistööde katkestamisel jälgima kaubaruumide sulgemist ja katma need presentidega;
- o) laskuma esimesena ruumi ning tööde lõppedes, veendunult et seal inimesi pole, lahkuma ruumist viimasena, kontrollides et kõik luugikesed ja avad vahetekkidel oleksid suletud;
- p) lossamise lõppemisel sihtsadamas veenduma, et kaubaruumi poleks laadungit jäänud; kõige avastatu kohta ette kandma teisele tüürimehele; kui kaubaruumis kaupa pole, selle koristama ja tuulutama; kui ruumiluugid on avatud, võtma tarvitusele abinõud nende kaitsmiseks piiristega.

11. Tüürimehe õpilane.

304. Tüürimehe õpilane määratakse laeva praktiliste töökogemuste saamiseks ja tüürimehe ametikohale ettevalmistamiseks. Tema peamiseks kohuseks on võimalikult paremini omandada laevajuhile vajalikke praktilisi teadmisi.

305. Tüürimehe õpilane toimetab kapteni äránägemisel üksikuid töid navigatsiooni- ja laadimiseasjanduse ning laeva aruandluse alal neid töid juhatava tüürimehe kohustuslikul järelevalvel; peale selle teda võidakse rakendada kõikidele laeva töödele.

306. Tüürimehe õpilane ei pea iseseisvat tüürimehe vahti, vaid määratakse mõnele tüürimehele vahipidamiseks kaasa ja täidab samu kohuseid, mis vahitüürimehed, viimaste järelevalvel ja vastutusel.

307. Tüürimehe õpilasele antakse võimalust mööda eraldi kajut. Ruumide puudumisel ta paigutatakse ühte meeskonnaga. Tüürimehe õpilane kasutab salongi ühel alusel juhtkonnaga.

12. Praktikandid.

308. Praktikandid sooritavad laevades kapteni üldisel juhtimisel oma tööpraktika vastavalt iga eriala kohta kinnitatud õppekavale.

309. Praktikandid alluvad laeva kõikide sisekorramääruste ja käesoleva määrustiku eeskirjadele.

310. Laeva saabudes peab praktikante tutvustatama kõikide neisse puutuvate kehtivate määrustega.

13. Sanitar.

311. Sanitarid on kohustatud täitma laeva arsti või raviala tüürimehe kõiki korraldusi haigete talitamise alal, koristama sanitaar-ruume, desinfitseerima üldiselt kasutatavaid kohti ja samuti täitma sisekorras ettenähtud kohustusi.

Sanitarid alluvad vahetult laeva arstile või raviala tüürimehele.

14. Madrus-sanitar.

312. Massilist reisijatevedu teostavais laevades määratakse II klassi madruste hulgast madrused-sanitarid.

313. Madrus-sanitar on kohustatud reisijate magamiseasemed üles- ja lahti tegema, jälgima nende korrasolekut. Reisul ta koristab reisijaile eraldatud vahetikke ja üldiselt kasutatavaid kohti.

Hommikustel ülevaatusel madrus-sanitar kannab vanemale tüürimehele ja laeva arstile ette tema hooldamisel olevate ruumide seisukorrast ja haiguse juhtumitest, kui selliseid reisijate hulgas on märgatud.

314. Madrus-sanitar toimetab laeva arsti korraldusel haiged laeva laatsaretti, ta rakendatakse valvele laeva laatsaretti ja haigete voodi äärde.

315. Surmajuhtumi puhul laevas madrus-sanitar vanema tüürimehe käsul seab laiba valmis merekommete kohaselt matmiseks.

C. MASINAMEESKOND.

1. Vanem masinist (vanem motorist).

316. Vanem masinist peab tundma laeva masina juhtimist ja jooksva remondi sooritamist; ta määratakse kõige enam vilunud ja asjatundlikumate I klassi masinistide hulgast, kel on tehmiinimumi õiendamise tunnistus:

317. Laevades, kus pole neljandat mehaanikut, võib vanem masinist pidada vahti vanema mehaaniku järelevalvel ja vastutusel.

318. Jäälõhkujail ja mitme peamasinaga laevades vanemad masinistid peavad vahimehaaniku juhtimisel vahti, kuid masinate vahetu juhtimine ja sillalt antud korralduste täitmine pannakse igat masinat käsitavale vanemale masinistile. Vanem masinist toimetab teise mehaaniku üldisel juhtimisel masina jooksvat remonti ja korrastamist, kusjuures ühele iga masina vanematest masinistidest pannakse vastutus selle masina heas korras hoidmise eest.

319. Kui laevas on mitu peamasinat, määratakse vanemad masinistid vahti üheaegselt teise mehaanikuga.

2. I ja II klassi masinistid (motoristid).

320. I klassi masinist peab, peale II klassi masinistilt nõuetavate teadmiste: tundma masina ehitust ja juhtimist, abimehhanismide ehitust ja teenindamist, masinaosakonna torustiku ja ventiilide asetust ja otstarvet, samuti oskama teha remonditöid ja omama 4-da järgu lukusepa kvalifikatsiooni ning tunnistuse tehmiinimumi õien-damise kohta.

321. Laevades, kus pole elektrikuid või on üks elektrik, peab I klassi masinist oskama teenin-dada elektri jaama agregate.

322. II klassi masinist peab tundma tema poolt teenindatava peamasina tööpõhimõtet, abimehhanisme ja torustiku otstarvet, abikatelde ja toitemehhanismide käsitamist, samuti oskama teenindada masinaid ja mehhanisme nende töötades, oskama teha nende lihtsamaid korrastuse- ja remonditöid, omades 3-nda järgu lukusepa kvalifikatsiooni.

323. I ja II klassi masinistidele pannakse vastutus neile kinnitatud mehhanismide heas korras oleku ja puhtuse eest. Vahti pidades nad vastutavad mehhanismide õige teenindamise eest (käivitamine, peatamine ja töötavate mehhanismide järelevalve).

Kõigil mehhanismide töös ebanormaalsuste ilmumise juhtudel nad kannavad viibimata ette vahimehaanikule.

3. Vanem ruumimasinist ja ruumimasinist jälõhkujail.

324. Kõige vilunum ruumimasinist määratakse vanemaks ruumimasinistiks ja tema juhatab teiste ruumimasinistide tööd. Vanem ruumimasinist töötab teise mehaaniku juhtimisel ja peab temaga üheaegselt vahti.

325. Ruumimasinist peab olema hästi tuttav laeva kõikide süsteemidega, nende otstarbega, torustiku skeemiga, ventiilide otstarbega ja üleparda armatuuri asetusega.

326. Jäälõhkujail, kus koosseisus on ette nähtud ruumimasinist, on tema kohuseks: jälgida laeva kõikide süsteemide korrapärasest töötamist, arvestada mageda- ja pallastvee hulka, toimetada süsteemide jooksvat remonti, teostada pallasti ümberpumpamist ning vahimehaaniku korraldusel kindlustada kõikide vee väljavoolu vahendite, tuletõrje pumpade ja süsteemide kiire käivitamine ja korralik töötamine.

4. Pumbamasinist.

327. Tanklaeva pumbamasinist on kohustatud jälgima ning korras ja puhtad hoidma pumbasakonnad, laadimise- ja abipumbad, aurukustutamise- ja aurueelsoojendamise-süsteemid, samuti ka laadimisetorustikud ja tankide klinketid.

328. Pumbamasinist teostab vanema mehaaniku näpunäiteil pumpade ja laadimisetorustike remonti, kontrollimist ja parandamist. Tanklaeva laadimisevahendite ilmnenud defektidest ja tehtud parandustest peab pumbamasinist ette kandma vahitüürimehele ja vahimehaanikule sissekannete tegemiseks laeva- ja masinapävaraamatuisse.

329. Laadimisetöid, pallastimist ja pallasti eemaldamist toimetab pumbamasinist teise tüürimehe näpunäiteil.

5. Elektrik.

330. Elektriku kohuseks on laeva kogu elektriseadeldise teenindamine ja korrashoidmine.

Vahielektrik on vahimehaaniku vahetus korralduses.

331. Elektrik allub elektromehaanikule, aga selle puudumisel kolmandale mehaanikule.

332. Kui pole elektromehaanikut, peab elektrik laeva elektriseadeldise teenindamiseks vajalike materjalide kulutamise arveraamatut.

333. Laevades, kus pole elektrikut, täidab tema kohuseid mõni laeva masinistidest vanema mehaaniku määramisel.

6. Kütteruumi vanem.

334. Kütteruumi vanem valitseb kogu kütteruumi ja tööriistu ning juhatab kütjate tööd. Ta peab oskama parandada kütteruumi tööriistu.

Märkus: Kui on mitu kütteruumi vanemat, on igaüks neist oma vahi eesotsas.

335. Kütteruumi vanem määratakse kõige enam vilunud I klassi kütjate hulgast ja ta allub vahetult kolmandale mehaanikule.

336. Kütteruumi vanem valvab vee seisu vee-mööteklaasides ja auru rõhku kõigis kateldes, tule hoidmist, kütteaine täielikku ärapõletamist ja küttekollete õigesti puhastamist.

337. Kütteruumi vanem peab hästi tundma sõepunkrite asetust ja ehitust, jälgima kütte-

ruumi pilside puhtust, söe seisukorda ja temperatuuri punkrites, samuti valvama punkrites töötavaid kütjaid. Kõigist variseda ähvardavaist söe ripnemisist on kütteruumi vanem viibimata kohustatud teatama vahimehaanikule.

Käigul kontrollib kütteruumi vanem perioodiliselt söepunkrites töötavate inimeste arvu.

Märkus: Kütjatel pole lubatud kütteruumi vanema loata minna söepunkritesse.

338. Kütteruumi vanem peab hästi tundma katelde ehitust ja töötamist, nende hooldamise eeskirju ja katlakivi-vastaste vahendite tarvitamist.

Tema kohuseks on valvata kütteruumi tööriistade olemasolu ja nõuetava seisukorra ning kütteruumi teenindavate seadeldiste korraliku töötamise järgi ja juhtida katelde remondi- ning puhastamisetöid.

7. I ja II klassi kütjad.

339. I klassi kütja peab, peale II klassi kütjalt nõuetavate teadmiste hästi tundma katelde ja armatuuri hooldamist ning kütteaine käsitamise tingimusi. Ta peab tundma katla veemõõduriistu, manomeetrit, jälgima õiget tuld küttekolletes, oskama juhtida vintse, kraanasid ja kõiki katelde mehhaanilisi toiteseadmeid. Ta peab oskama valmistada ja kohale panna tihendeid ja topiseid kateldele, torustikule, tsisternidele jne. igas pai-

gas, müürida tulepakke katla küttekolletes ja tundma lukusepa tööd 2. järgu ulatuses.

I klassi kütja ametisse lubatakse isikuid, kel on tunnistus tehmiinimumi õiendamise kohta.

340. I klassi kütja peab kütteruumis vahti, hoiab määratud aururõhku ja veetaset kateldes ning toimetab kütteruumi koristamist. Kõigist märgatud ebanormaalsustest kannab ta viibimata ette vahimehaanikule. Seisul võtab ta mehaanikute ja masinistide juhtimisel osa kõikidest masinasse puutuvatest töödest.

341. Sõidul II klassi kütja peab I klassi kütja käealusena vahti ja töötab katla juures tema järelevalvel. Ta peab tundma tööd küttekollete juures, õigeaegselt toimetama sütt kütteruumi, kõrvaldama tuha tuharuumist ja selle üleparda heitma.

342. Kütjad toimetavad söe laeva kööki.

343. Vedela kütteainega laevades peavad kütjad peale selle tundma pihustite ja küttearmatuuri ehitust, oskama neid kasutada ja remontida.

Kütja kohuseks on katelde puhastamine ja töökorras hoidmine.

344. Kogu masinameeskonna kohuseks on masina- ja kütteruumi puhastamine, pesemine ja värvimine, vintside värvimine, samuti ka masina- ja kütteruumi pilside puhastamine ja teki korista-

mine sinna punkerdamisel jäänud söest.

Märkus: Kütjate töö laevades, kus kütteaine etteandmine toimub mehhaaniliselt, määratakse erieskirjadega.

8. Laohoidja.

345. Laohoidja kohuseks on masina ja katelde inventari ja materjalide hoidmine, laeva töökodade ja masina ladude, tööriistade ja sisseseade valitsemine, puhastamine ja korrashoidmine.

346. Laohoidja allub vahetult II mehaanikule.

347. Laohoidja parandab teise mehaaniku juhtnööride järgi masina- ja kütteruumi tööriistu ning samuti teeb remonditöid.

348. Laohoidja puududes pannakse tema kohused vanema mehaaniku poolt mõnele kogunud masinistile.

9. Treial.

349. Treial toimetab treimise- ja remonditöid teise mehaaniku juhatusel, kelle vahetus korralduses ta on.

Tal peab olema vähemalt 4-nda järgu treiali kvalifikatsioon ja samuti peab ta olema tuttav masinaseadmega I klassi masinistile ettenähtud teadmiste ulatuses.

350. Treiali kohuseks on kõikide treimise tööriistade hoidmine ja parandamine, treipingi ja kogu töökoja sisseseade puhtalt ja töökorras hoidmine.

Tema kohuseks on ka treimisetöödeks vajalike materjalide ja tööriistade õigeaegne varumine.

351. Treial rakendatakse vajaduse korral vahipidamisele ja ta täidab laohoidja puudumisel selle kohuseid.

10. Masinist-elekterkeevitaja.

352. Ta allub vahetult II mehaanikule ja teostab viimase näpunäidetel kõiki keevitamisetöid.

Masinist-elekterkeevitaja võidakse rakendada masinaosakonnas vahipidamisele nii sõidul kui ka seisul ning II mehaaniku juhtnööride järgi ka teistele laevatöödele.

353. Masinist-elekterkeevitaja on kohustatud hoidma laeva elekterkeevitamisse puutuva kogu varustuse heas korras ja ta vastutab selle alahoidmise eest.

11. Kraanamees (vintsimees).

354. Kraanamees (vintsimees) on kohustatud oskama juhtida laadimise- ja sildumismehhanisme, hoidma tema hooldamisele antud laadimismehhanismid puhtad ja korras. Kõikidest märgatud puudustest on ta kohustatud viibimata ette kandma vahimehaanikule.

355. Laadimisetöödel on kraanamees kohustatud laadungiga ettevaatlikult ümber käima.

356. Sadamale lähenemisel on kraanamees kohustatud laadimismehhanismid töötamiseks

ettevalmistama ja sildumisetödest osa võtma ankrupeli, peli või sildumisevintsi käsitamisel.

357. Laadimisetööde puududes kraanamehed lähevad teise mehaaniku korraldusse.

Kraanamehe ametikohale lubatakse isikuid, kel on tehmiinimumi õiendamise tunnistus.

D. LAEVA TEENINDAV KOOSSEIS.

1. Arveametnik.

358. Arveametniku kohuseks on:

- a) teada kõiki kehtivaid määrusi vahendite ja toiduainete kulutamise kohta; igal üksikul määrustest kõrvalekaldumise juhul õigeaegselt hoiatada kaptenit;
- b) pidada laeva kassaraamatut ja kogu finantsaruandlust, koostada rahalised aruanded ja maksta välja meeskonnale töötasu, täita palgaraamatud, koostada kuu finants- ja toiduainete-aruanded ja esitada need kaptenile allakirjutamiseks ning määratud tähtaegadeks laevanduse raamatu-
pidamisele.
- c) pidada toiduainete kulutamise arvestust määratud normide ja aruandluse vormide järgi, koostada nõudmised toiduainete saamiseks;
- d) laeva kantselei juhtimine, munsterrollide koostamine, isikliku koosseisu ümberpaigu-

tamise arvelevõtmine, meeskonnaliikmeile vajalike tõendite väljaandmine;

- e) teki- ala inventari- ja materjalide raamatuisse sissekannete tegemine, nõudmiste kirjutamine inventari ja materjalide saamiseks ning aktide koostamine rikkis vara üleandmise kohta.

359. Arveametnik vastutab ühteviisi kapteni ja ebaõige vahendite kulutamise ja finantsaruandluse koostamise eest.

360. Arveametnik allub vahetult vanemale tüürimehele ja viimase korraldusel võidakse teda rakendada laadungi ja reisijate vastuvõtmisega seotud töödele.

Arveametnik kasutab salongi ühteviisi laeva juhtkonnaga.

2. Vanem kokk.

361. Vanema koka kohuseks on meeskonnale toidu valmistamine ja leiva küpsetamine (kui koosseisus pole pagarit), samuti ka toiduainete vastuvõtmine, hoidmine ja õigesti kulutamine.

362. Vanem kokk allub vahetult vanemale tüürimehele.

363. Vanem kokk võtab allkirja vastu üle kööginõud ja vastutab nende eest. Ta jälgib nõude õigeaegset tinutada andmist.

364. Vanem kokk on kohustatud arstlik-sanitaarteenistuse määruste kohaselt hoidma puhtad

köögiruumid, kõik kööginõud, jääkapid, laoruumid ja toiduainete kastid.

365. Vanem kokk juhib köögimeeskonna tööd. Ta peab olema eeskirjade kohaselt riides ja jälgima oma abiliste puhtust.

366. Vanem kokk on kohustatud jälgima, et köögi jäätmed heidetaks välja ainult prügikotiga enne sadamasse jõudmist.

Vanem kokk kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

367. Vanem kokk koostab iga nädala kohta koos laeva arsti ja toitlustajaga söögisedeli ja esitab selle kinnitamiseks vanemale tüürimehele.

368. Vanem kokk jälgib köögi õigeaegset varustamist materjalidega ja kütteainega.

3. Kokk.

369. Kokk on vanema koka abiline. Tema kohuseks on ka leivaküpsetamine.

Laevades, kus pole vanemat kokka, täidab kokk tema kohuseid.

Kokk kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

4. Kokapoiss.

370. Kokapoisi kohuseks on vanema koka või koka poolt kättejuhatatud tööde tegemine,

samuti ka köögi ja kööginõude puhtaina hoidmine. Laevades, kus on üks kokk, kokapoiss aitab teda toidu valmistamisel ja jagamisel. Kokapoisid kuuluvad perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

5. Toitlustaja.

371. Toitlustaja määratakse laeva käsikirjaga meeskonna hulgast ja ta allub vahetult vanemale tüürimehele.

372. Toitlustaja varub meeskonna jaoks toiduained algavaks reisiks.

373. Toitlustaja vastutab kapteni ees toiduainete üle normi kulutamise eest ja arvestab toiduainete öö-päevast kulutamist.

374. Toitlustaja vastutab toiduainete säilitamise eest, samuti ka puhtuse eest laoruumes.

375. Toitlustaja annab arsti juuresolekul iga päev kokkadele toiduained toidu valmistamiseks välja ja jälgib, et toiduaineid kasutataks kokkuhoidlikult ja otstarbekohaselt; ta võtab osa toidusedeli koostamisest. Märgatud puudustest kannab ta ette vanemale tüürimehele.

Toitlustaja kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

6. Stjuuard.

376. Stjuuardi kohuseks on puhveti pidamine, salongi teenindamine, samuti ka kapteni kajuti koristamine.

Stjuuard võtab vastu lauapesu, lauanõud, kogu puhveti sisseseade, samuti ka meeskonna voodipesu ja vastutab materiaalselt nende eest.

377. Stjuuard peab pesu õigeaegselt pessu andma ja reisile minekuks peab tal olema küllaldaselt hulgal puhast pesu.

378. Stjuuard allub vahetult vanemale tüüri-mehele.

Stjuuard juhhib koristajate tööd juhtkonna kajutite, üldiselt kasutatavate kohtade ja sanitaarruumide puhtaina hoidmise alal.

Stjuuard kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

7. Koristaja.

379. Koristaja kohuseks on: toidu kandmine meeskonna söögiruumi, nõude pesemine, meeskonna puhveti puhtana hoidmine, juhtkonna kajutite, ametiruumide, punase nurga, söögiruumide, koridoride, pesemiseruumide, vanni, dušširuumide ja käimlate koristamine, puhastamine ja pesemine; illuminaatorite puhastamine neis ruumes; samuti peab ta jälgima, et vajaduse korral illuminaatorid suletaks.

380. Kui on kaks või enam koristajat, määrab nende igapäevase kohused vanem tüürimees.

Koristaja kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

8. Päevnik (koristaja abi).

381. Päevniku kohuseks on toidu ette kandmine meeskonnale, nõude pesemine ja meeskonna söögiruumi ning puhveti puhtana hoidmine, samuti ka koridoride, käimlate, sauna ja teiste üldiselt kasutatavate kohtade koristamine.

Päevnik kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

Laevades, kus pole koristajat, täidab päevnik tema kohuseid.

9. Pesupesija.

382. Pesupesija allub oma töös vahetult stjuuardile ja toimetab voodi-, laua- ja köögipesu pesemist, triikimist ja vajaduse korral parandamist.

Pesupesija kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

E. REISIJAID TEENINDAV KOOSSEIS.

1. Puhvetipidaja.

383. Puhvetipidaja on kohustatud hoidma puhta puhveti, söögiruumi, salongid, hoidma lauapöüdeid ja -pesu, teenindama reisijate laudu, hoolitsema kaupade olemasolu ja valiku

eest puhvetis, juhatama ettekandjate tööd ja ta vastutab materjaalselt temale usaldatud inventari eest.

Ta on kohustatud jälgima ka seda, et halva ilmaga suletaks salongi ja puhveti illuminaatorid.

Puhvetipidaja kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

384. Puhvetipidaja allub vahetult restoraatorile.

2. Ettekandja.

385. Ettekandja allub vahetult puhvetipidajale. Tema kohuseks on restoranis laudadele serveerimine ja reisijate teenindamine. Ta koristab salonge ja jälgib seda, et tormise ilmaga salongide illuminaatorid suletaks.

Ettekandja kuulub perioodilisele arstlikule läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

3. Kokk.

386. Koka kohuseks on valmistada reisijaile head toitu.

387. Kokk peab hoidma puhta köögi ruumi ja -nõud, jääkapi ja toiduainete laoruumid. Ta peab kehtivate eeskirjade kohaselt riides olema ja jälgima oma abiliste puhtust. Kokk saab restoraatorilt allkirja vastu vajalikul hulgal köögi-

nõusid ja vastutab nende eest, samuti jälgib ta õigeaegset nõude tinutamist.

388. Kokk on kohustatud jälgima seda, et köögi jäätmed ainult prügikotiga enne sadamasse jõudmist merre heidetaks.

389. Kokk kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

390. Kui laeva koosseisus on mitu kokka, määratakse üks neist vanemaks (šefiks), kellele teised alluvad.

4. Kajutiteenija.

391. Kajutiteenija on kohustatud reisijaid teenindama ja paigutama nad kajutitesse ja kohtadele vastavalt piletitele.

392. Kajutiteenija allub vahetult tüürimehele reisijate alal.

393. Kajutiteenija on kohustatud täpselt arvestama võetud ja vabu kohti ning sellest tüürimehele reisijate alal pärast laeva sadamast väljumist teatama.

394. Kajutiteenija kohuseks on kõiki reisijaid korrektselt ja vastutulelikult kohelda ja täita nende seaduslikud nõudmised, kutse peale kohe ilmuda ja reisijate rahulolematuse korral mitte laskuda nendega vaidlusse, vaid asjast ette kanda tüürimehele reisijate alal; reisijate haigusejuhtudest ta teatab viibimata laeva arstile.

Kajutiteenijad peavad teenistusekohustetäitmisel olema vormi kohaselt rietatud.

395. Kajutiteenijate kohuseks on hoida reisi-
jate kajutid ja üldiselt kasutatavad ruumid puh-
tad, samuti sulgeda tormise ilmaga nende poolt
teenindavate ruumide illuminaatorid.

396. Kajutiteenija annab üle ja võtab vastu
kajutite võtmed ning vastutab laeva inventari-
eest kajutites ja üldiselt kasutatavates kohtades,
valvab laeva sisekorramääruste täitmise järgi
reisijate poolt, samuti võtab tarvitusele abinõud
maha jäänud reisijate asjade hoidmiseks.

397. Kajutiteenija annab välja ja võtab vastu
pesu ning koristab reisijate magamiseasemed,
kusjuures ta reisijatelt vastuvõetud pesu viibi-
mata kastellaanile üle annab.

398. Kajutiteenijate valvekorra-järjestuse ja
nende valitsemisele kuuluvate alade kava koos-
tab tüürimees reisijate alal.

Kajutiteenija kuulub perioodilisele arstlikule
läbivaatamisele sanitaar-järelevalve poolt mää-
ratud tähtaegadel.

5. Kastellaan (teenija pesude alal).

399. Kastellaan allub vahetult tüürimehele rei-
sijate alal, valitseb reisijatepesu ja annab kaju-
titeenijate nõudmisel pesu välja ning võtab vastu.

400. Kastellaan on kohustatud jälgima pesu
alalhoidmist, võttes tarvitusele abinõud selle

parandamiseks. Sadamasse jõudmisel kastellaan on kohustatud kokku korjama kogu reisi kestel tarvitatud pesu, andma selle pessu ja võtma järgnevaks reisiks küllaldasel arvul komplekte puhast pesu.

Kui koosseisus puudub kastellaan, pannakse tema kohused mõnele kajutiteenijale.

Kastellaan kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele sanitaar-järelevalve poolt määratud tähtaegadel.

6. Juuksur.

401. Juuksur on kohustatud temale määratud ruumi puhta hoidma, samuti ka mööbli, tööriistad ja aparaadid. Kasutamisel olnud juukselõikamise ja habemeajamise aparaadid ja tööriistad tulevad desinfitseerida. Juuksur peab hoolitsema õigeaegse puhta pesu saamise eest.

402. Juuksur allub vahetult tüürimehele reisi jate alal.

403. Juuksur töötab sisekorraeeskirjades määratud kellaaegadel.

Juuksur peab tööajal olema riidetatud puhtasse töökuube ja silmas pidama hügieeni nõudeid.

Juuksur kuulub perioodilisele arstlikule läbi vaatamisele.

ELUKORD LAEVAS

1. Käskkirjade avaldamise kord.

404. Merelaevastiku ministri ja laevanduse ülema direktiivse iseloomuga käskkirjad, samuti ka need, mis puutuvad ametikõrgendusi, autasustamisi, esiletõstmisi või karistusi ja mis kuuluvad laevameeskonnale teatamisele, loetakse kapteni poolt ette vahipidamisest vabade meeskonnaliikmete rivi ees. Sama iseloomuga kapteni käskkirjad loeb samas korras ette vanem tüüri-mees.

Käskkirjad juhtkonna karistamise kohta loeb kapten ette salongis juhtkonna juuresolekul, kui käskkirja tekstis pole määratud teist avaldamise korda.

2. Juhtkonna ruumid.

405. Laeva juhtkonda kuuluvaile isikuile antakse eraldi kajutid.

Juhtkonna poolt kasutatavaid kajuteid teenindavad (koristamine, inventari korrashoid, majanduslike ülesannete täitmine) koristajad, kapteni kajutit stjuuard.

406. Laeva koosseisulise isiku kajut on tema isiklikuks ruumiks.

Häirete ja ülevaatuste ajal peavad kajutid olema avatud ja neisse võivad sisse minna vastavateks töödeks kavas määratud isikud.

407. Kajuti valdaja peab hoolikalt suhtuma sisustusse ja inventari ning vastutab kajuti sanitaarse seisukorra, laeva vara rikkumise ja kaotamise eest.

408. Igas kajutis peab olema üles pandud inventari nimekiri.

409. Kajutis söömine on keelatud.

410. Kajuti võtmed on kajuti valdaja käes; võtmete teised eksemplarid nummerdatud lipatsitega tuleb hoida vanema tüürimehe käes seks juhuks, kui kajuti valdaja äraolekul erakordse vajaduse tõttu tuleb kajut avada.

411. Kajutite valdajail on keelatud:

- a) kajuti või selle sisemise ehituse ümbertegemine või -värvimine vanema tüürimehe teadmata;
- b) lõhkevate, kergestisüttivate, mürgiste ja tuleohtlike ainete ja materjalide hoidmine;
- c) kajuti täiskuhjamine korvidega, kohvritega ja ülearuste esemetega;
- d) söögiainete hoidmine;
- e) loomade pidamine.

3. Meeskonna ruumid.

412. Meeskonnaliikmed paigutatakse laeva eluruumidesse iga laeva tüübi kohta kehtivate kavade kohaselt.

413. Meeskonna paigutamist ruumidesse tuleb võimalikult nõnda toimetada, et spetsialistid elaksid nende valitsemisel olevate osade läheduses.

414. Vahiriietus tuleb hoida selleks eriti määratud paigas ja ühelgi juhul ei tohi see olla mehhanismide, torustiku ja katelde läheduses.

415. Meeskonna ruumes korra säilitamiseks ja hügieeninõuete täitmiseks vanem tüürimees koos laeva arstiga annab suudeeskirjad vormiriietuse ja isiklike asjade hoidmiseks.

416. Igas eluruumis nimetatakse vanem seal elunevaist isikuist (vanema tüürimehe määramisel) ruumi valitsejaks. Tema kohuseks on valvata laeva elu puutuvate kõikide määruste ja eeskirjade täitmise järgi.

417. Kõikide eluruumide jaoks peab olema varuvõti, mida hoiab vanem tüürimees.

418. Eluruumes pole lubatud magamiseasemetel üliiriides ja jalanõudes magada ja lamada, samuti viibida peakattega.

4. Salong.

419. Laeva salong on juhtkonna söögi, ühise tööst puhkamise, õppe ja nõupidamise ruumiks

Salongis võidakse hoida laeva raamatukogu tehnilist osa.

420. Kapten ja poliitabi peavad igati kaasa aitama, et salong oleks juhtkonna poliitilise ja kultuurse kasvatuse organiseerivaks keskuseks.

421. Salongi vanemaks on kapten, tema äraolekul vanem tüürimees.

Salongis viibivate isikute vastastikune suhtumine peab olema korrektne.

Ametiastmelt nooremad peavad osutama lugupidamist vanematele.

Korratult riietatuna ja ajamata habemega on salongi küllastamine keelatud.

422. Kaptenilt või vanemalt tüürimehelt igal eri juhul saadud loal võidakse salongi kutsuda laevameeskonda mitte kuuluvaid isikuid külalistena.

Ametliku iseloomuga kutseteks tuleb küsida kapteni luba.

423. Kui laevas pole sobivat ruumi meeskonna üldkoosolekuteks, võidakse salongi vanema tüürimehe loal selleks otstarbeks kasutada.

424. Vast määratud juhtkonna liikmeid esitab vanem tüürimees salongi teistele liikmetele.

5. Punane nurk.

425. Laevades korraldatakse eriti selleks määratud ruumides või meeskonna söögiruumis punased nurgad, kus toimuvad kultuur-massilised tööd, mängud ja meelelahutused.

426. Punast nurka valitseb meeskonna hulgast valitud juhataja. Punast nurka koristavad koristajad.

427. Punase nurga kogu inventar ja vara on laeva inventar ja on vanema tüürimehe poolt arvele võetud.

428. Punast nurka kasutavad kõik laevameeskonna liikmed tööst ja õppustest vabal ajal kella 8-st kuni 22-ni.

Vabaks loetakse laevades aeg pärast vahipidamist või laeva- ja avraaltööde, häirete ning harjutuste lõppu.

6. Koristamisetööd laevas.

429. Laevameeskonna kõik liikmed on kohustatud pidama laevas laitmatut puhtust.

430. Igapäevased salongi ja söögiruumide koristamised tuleb lõpetada hommikueine andmise ajaks.

Reisijatelaevades tuleb selleks ajaks lõpetada reisijate välistekkide koristamine.

431. Klassi ruumid (salongid, läbikäigud ja sisetrepid, pesuruumid ja käimlad) koristatakse teenindava personaali poolt reisijateala tüürimehe või restoraatori üldjärelevalvel, seejuures peavad reisijate kajutid olema koristatud kella 12-ks päeval.

432. Vähemalt kord kuus tehakse vanema tüürimehe ja laeva arsti juhtimisel sanitaarne avraal (suurpuhastus), mis näeb ette:

- a) laeva ruumide põhjaliku koristamise ja pesemise: seinad ja mööbel pühitakse puh-taks, vask ja nikkel puhastatakse, pesunõud uhutakse läbi, koivõrgud puhastatakse; kõik madratsid, padjad ja muu lahtivõetav pehme inventar, samuti ka üliiriided viiakse ruumide ja kajutite koristamise ajaks tekile ja puhastatakse;
- b) puutekkide liivaga pesemise, veega uhtu-mise ja küürimise, sildade ja pealeehitiste pesemise ja koristamise;
- c) paatide pesemise.

Reisijatelaevades toimetatakse sarnast koris-tamist lõppsadamates pärast reisijate lahkumist.

433. Igasuguse koristamise lõpul käib vanem tüürimees arsti ja pootsmäni saatel laeva läbi, veendub koristamise hoolikas teostamises ja kannab kaptenile tulemustest ette. Juhul kui kapten seda vajalikuks peab, käib ta laeva ise nimetatud isikute saatel läbi.

434. Peale igapäevase hommikuse koristamise tuleb päeva jooksul pühkida ülemist tekki ja koristada meeskonna eluruumi ning ruume, pärast vihma aga ülemiselt tekilt vesi ära ajada ja seda küürida. Talvisel ajal pühitakse ülemiselt

tekilt ja pealeehitistel perioodiliselt lund ja raiutakse jääd.

435. Niisugustes laeva ruumides ja eraldatud kohtades nagu: põhja vaheruim ja ketikastid toimetatakse puhastamist ja koristamist vajadust mööda perioodiliselt, aga kaubaruumides lossamise lõpetamisel teise tüürimehe juhatusel.

436. Erilist tähelepanu tuleb osutada toiduainete hoiuruumide puhtusele.

7. Sanitaar- ja hügieeni-eeskirjad.

437. Laevameeskonna iga liige on kohustatud hoolitsema oma keha puhtuse, riietuse puhtuse ja korralikkuse ning oma tervise hoidmise ja tugevdamise eest ning kõigiti kaasa aitama laeva eeskujulikule sanitaarsele seisukorrale.

438. Kogu meeskond peab täitma sanitaar-eeskirju seoses laeva ruumide puhtaina hoidmisega, isikliku hügieeniga ning koide, pesu ja riietuse korrashoidmisega.

439. Laevameeskonna liikmeil on keelatud tuua laeva ja tarvitada laevas alkoholilisi jooke.

440. Laeva arsti ja vanema tüürimehe kohuseks on laeva sanitaarseks heaoluks abinõude rakendamine, meeskonna tervise kaitsmine, laeva ruumes vajaliku õhupuhtuse ja temperatuuri, joogivee kõlvulisuse ja meeskonnaliikmete poolt hügieeni- ja sanitaarnõuete täitmise kontrollimine.

441. Üldine järelevalve meeskonna isikliku korralikkuse suhtes on kapteni, vanema tüüri-mehe, vanema mehaaniku, nende abide ning vastavate ülemate kohuseks.

Erilise hoolega tuleb valvata kokkade ja muu toiduvalmistamisega tegeleva personaali keha, käte ja riietuse puhtuse järgi.

442. Laevameeskonna haigestunud liikmed peavad viibimata ette kandma oma vahetule ülemale ja pöörduma arsti poole.

443. Kõik meeskonnaliikmed peavad ennast perioodiliselt laeva saunas (vannis) või dušši all pesema. Juhul kui laevas puudub saun või dušš, tuleb anda võimalus sauna kasutamiseks maal.

444. Riiete puhastamine ruumes pole lubatud. Kantud pesu tuleb hoida eri ruumis, aga märg pesu tuleb enne seda kuivatada selleks määratud eri ruumis.

445. Pesu ja tööriiete pesemine peab toimuma laeva pesukodades, nende puudumisel selleks määratud kohtades.

446. Suplemine pardalt reidil või sadamas võib toimuda igal üksikul juhul ainult vanema tüüri-mehe loal, kui võetakse tarvitusele abinõud ohutuks suplemiseks.

447. Suitsetamine on lubatud selleks eriti määratud kohtades laevas. Vahipidamise, avraaltööde ja häirete ajal on suitsetamine keelatud.

448. Kõikides ruumides kus on lubatud suitsetada, peavad olema urnid või tuhatoosid suitsuotste asetamiseks. Põlevate suitsuotste üleparda heitmine on kategooriliselt keelatud.

449. Laeva ruumes tarviliku õhupuhtuse hoidmiseks tuleb neid igal võimalusel tuulutada.

450. Joogivee hoiunõud, tankid, paagid, tuleb perioodiliselt järgi vaadata, puhastada, tsementeerida, tinutada või desinfitseerida.

451. Kahtluse puhul vee kõlvulisuses või faktiliselt joogiks rämpseks muutumisel, võib seda tarvitada vaid äärmise vajaduse korral vanema tüürimehe loal ja ainult pärast eelnenud läbi-keetmist.

8. Söömise kord.

452. Igas laevas määratakse ja sisustatakse meeskonna jaoks söögiruumid ja juhtkonna jaoks salongid.

Laevades kus pole salongi, määratakse juhtkonnale laud reisijate söögisalongis.

Söömine toimub sisekorras määratud ajal.

453. Meeskonna söögiruumi ja salongi teenindavad erilised koosseisulised isikud. Need isikud vastutavad ka ruumide puhtuse eest ja toimetavad ettenähtud koristamisi.

454. Söögiruumide ja salongi laud peavad söögiaegadel olema puhtad ja korralikult kaetud valgete laualinadega.

Igal laual peab alati olema karahvin keedetud veega ja joogiklaasidega vastavalt sööjate arvule. Lõunaks kaetud laudadel peavad olema kõik sööginõud vastavalt isikute arvule ning üldised lauanõud.

455. Vahipidamisest vabad juhtkonna liikmed peavad ilmuma salongi sööma määratud kella-aegadel hilinemiseta ja olema puhtalt ning korralikult riietatud. Tööriietuses salongi sööma ilmumine on keelatud.

456. Juhtkonna liikmed istuvad salongis laua taha sööma kapteni või vanema tüürimehe loal.

457. Hilinejad istuvad lauda kapteni või vanema tüürimehe loal. Need kes soovivad söömist lõpetades salongist lahkuda küsivad samuti luba.

458. Määratud kellaegadeks mitte ilmunuile sööki ei jäeta, väljaarvatud isikud kes peavad vahti, teevad laeva töid või on ametikohuste täitmisel. Viimased saavad söögi pärast vahet vahetust või töö lõpetamist.

Kajutisse tuuakse toit ainult kaptenile tema nõudmisel, samuti haigeile arsti või vanema tüürimehe korraldusel.

459. Iga meeskonnaliige peab ilmuma söögi-ruumi puhtas riietuses ja enne sööki seebiga käsi pesema.

460. Teenindav koosseis peab oma kohuste täitmisel olema puhtalt riietatud (meestel valged

töökuued, naistel valged põlled). Söögiruumi käterätt peab olema puhas.

461. Meeskonna söögiruumis on esimeseks isikuks ja korra eest vastutajaks pootsman.

462. Salongis ja söögiruumides, samuti punases nurgas ja teistes üldiselt kasutatavates ruumides tulevad pärast kella 22-te lõpetada kõik meelelahutused, mängud, muusika ja tantsud, väljaarvatud erijuhud kapteni loal.

463. Enne lõuna väljajagamist proovib vanem tüürimees koos laeva arstiga valmis toitu vahetult köögis ja kannab tulemustest ette kaptenile, kes teeb vastava korralduse.

464. Kõik köögi töölised peavad töö ajal olema puhtalt riides. Köögis ja toiduainete ladudes, kus valmistatakse sööki ja hoitakse toiduaineid, tuleb eriti hoida puhtust ja korda. Köögi ja ladude külastamine teenistusliku tarviduseta on keelatud.

9. Käskluste ja signaalide loetelu laeva manööverdamisel.

1. Roolimehele antavad käsklused.

1. Rool paremale. Rool vasakule. Veidi paremale (vasakule).
2. Enam paremale. Enam vasakule.
3. Parempoordi. Vasakpoordi.
4. Tagastada.
5. Vastu hoida. Rohkem vastu hoida.
6. Hoida nii.
7. Rool otse.

2. Sillalt pakile ja ahtrisse antavad käsklused.

1. Anda viskeliin.
2. Anda vööri (ahtri) ots.
3. Anda vööri spring.
4. Anda ahtri spring.
5. Vööri (ahtri) spring sisse võtta.
6. Sissevõtt topata.
7. Vööri (ahtri) spring järgi lasta.
8. Vööri (ahtri) spring pidada.
9. Vööri (ahtri) spring kinnitada.
10. Nii kinnitada.
11. Ots lahti anda.
12. Parem (vasak) ankur klaariks.
13. Mõlemad ankrud klaariks.
14. Seista parema (vasaku) ankru juures.
15. Vasak (parem) ankur alla lasta.
16. Ketti järgi anda.
17. Ketti veidi pidada.
18. Kett topata.
19. Ankrupeli klaariks. Parem (vasak) ankru-kett sissevõtuks valmis panna.
20. Ankrukett sisse võtta.
21. Keti sissevõtt topata.
22. Ankrupeli välja lülida.
23. Ankrud sõiduks kinnitada.

3. Kella signaalid pakilt.

1. Ankruketi vette jäänud seeklite arv — harvad mõõdetud kella löögid vastavalt vette jäänud seeklite arvule. Löögid eraldatavad.

2. Oponeer — rida sagedaid kella lööke.
3. Ankur tuli lahti — üks kella löök.
4. Ankur väljus veest — kaks kella lööki (sillale teatatakse suuliselt kas ankur on klaar või mitte).
5. Ankur kohal — kolm kella lööki.
6. Ankru allalaskmisel signaliseeritakse pakilt väljalastud seeklite arv vastava arvu kella löökidega.

4. Kella signaalid pakilt sõidul.

1. Üks laeva kella löök: kuulen, näen signaali — ese paremal.
2. Kaks laeva kella lööki: kuulen, näen signaali — ese vasakul.
3. Kolm laeva kella lööki: kuulen, näen signaali — ese otse ees.

—oOo—

S I S U K O R D.

	Lhk.
I peatükk	1
II peatükk. NSVL riigilipust, vimplitest, pidus- tustest ja tervitustest	8
III peatükk. Juhtkond	15
Üldeeskirjad	15
Kapten	18
A. Tekijuhtkond.	
1. Vanem tüürimees	39
2. Navigatsiooni tüürimees	44
3. Esimene tüürimees (kapteni abi poliitilisel alal)	46
4. Teine tüürimees	50
5. Kolmas tüürimees	53
6. Neljas ja viies tüürimees	55
7. Tüürimees reisijate alal	55
8. Vahitüürimees	55
Üldised õigused ja kohused	55
Vahitüürimehe kohused sõidu ajal	57
Vahitüürimehe kohused seisu ajal	61
B. Masinajuhtkond.	
1. Vanem (pea) mehaanik	66
2. Teine mehaanik	74
3. Kolmas mehaanik	76
4. Neljas mehaanik	77
5. Elektromehaanik	77
6. Mehaanik külmutusemasinate alal	79
7. Vahimehaanik:	
a) kohused sõidu ajal	80
b) kohused seisu ajal	82

C. Muu juhtkond.	
1. Laeva raadiojaama ülem	83
2. Vahi-raadiooperaator	88
3. Elektronnavigatsiooni aparaatide tehnik (navigatsiooni elektrik)	91
4. Raadiometrist	93
5. Laeva arst	93
6. Restoraator	97
IV peatükk. Laevameeskond.	
A. Üldeeskirjad 98	
B. Tekimeeskond.	
1. Pootsman	100
2. Abi-pootsman	104
3. Puusepp	105
4. Vanem madrus	106
5. Vanem roolimees	107
6. I klassi madrus	108
7. II klassi madrus	109
8. Vahimadrus	110
9. Madrus-tuuker	112
10. Kaubaruumi madrus	112
11. Tüürimehe õpilane	115
12. Praktikandid	116
13. Sanitar	116
14. Madrus-sanitar	117
C. Masinameeskond.	
1. Vanem masinist (vanem motorist)	117
2. I ja II klassi masinistid (motoristid)	118
3. Vanem ruumimasinist ja ruumimasinist jäälõhkujail	119
4. Pumbamasinist	120
5. Elektrik	121
6. Kütteruumivanem	121
7. I ja II klassi kütjad	122
8. Laohoidja	124

9. Treial	124
10. Masinist-elekterkeevitaja	125
11. Kraanamees (vintsimees)	125
D. Laeva teenindav koosseis:	
1. Arveametnik	126
2. Vanem kokk	127
3. Kokk	128
4. Kokapoiss	128
5. Toitlustaja	129
6. Stjuuard	129
7. Koristaja	130
8. Päevnik (koristaja abi)	131
9. Pesupesija	131
E. Reisijaid teenindav koosseis	
1. Puhvetipidaja	131
2. Ettekandja	132
3. Kokk	132
4. Kajutiteenija	133
5. Kastellaan (teenija pesude alal)	134
6. Juuksur	135
V peatükk. Elukord laevas.	
1. Käskkirjade avaldamise kord	136
2. Juhtkonna ruumid	136
3. Meeskonna ruumid	137
4. Salong	138
5. Punane nurk	139
6. Koristamisetööd laevas	140
7. Sanitaar- ja hügieeni-eeskirjad	142
8. Söömise kord.	144
9. Käskluste ja signaalide loetel: laeva ma- nööverdamisel	146
1. Roolimehele antavad käsklused	146
2. Sillalt pakile ja ahtrisse antavad käsklused	147
3. Kella signaalid pakilt	147
4. Kella signaalid pakilt sõidul	148

Vastutav toimetaja R. KALLAS

Ladumisele antud 29 III 1950. Trükkimisele antud
4. V. 50. Trükipoognaid 4,75. Paber 61×86 ¹/₃₂ Tiraaž
275 MB-04196. Tellimise Nr. 976.

Trükikoda „Pärnutrükk“, Nommiku tän. 4, Pärnus.

На эстонском языке.

«Устав службы на судах Морского флота Союза
ССР.